

ELŐFIZETÉS:

Egész évre . . . 6 ft.
Fél évre . . . 3 ft.
Negyed évre 1 ft. 50 kr.

A lap szellemi részét
illető küldemények a
szerkesztőnek, anyagiak
a lap tulajdonosnak kül-
dendők.

BÁCSKA.

MEGYEI KÖZÉRDEKŰ POLITIKAI KÖZLÖNY.

HIRDETÉSI DIJ:

egy 1 hasábos petit sor
10 kr., többzetűri hirde-
tésnél olcsóbb. Nyilttér
sora 25 kr. Bélyegdíj min-
den hirdetésnél 30 kr.
A hirdetések Bittermann
Nándor nyomdájában és
a szerkesztőnél fogad-
tatnak el.
Kéziratok nem küldetnek vissza.

Egyes szám ára 10 kr.

Megjelenik minden kedden és pénteken.

Egyes szám ára 10 kr.

Támadjunk fel társadalmilag.

usszó, a híres francia pae-
dagogus, már több, mint
száz év előtt konstata-
ta azt a szomorú igazságot,
hogy a civilizáció terjedé-
sével a morál megfordí-
tott arányban mutatkozik.
Talán azért is szereti ma-
gát a mi korunk kiválóan
civilizáltak nevezgetni,
mert érzi, hogy morál dol-
gában csakugyan olyként süllyed, a mint egyéb
tereken emelkedik. Mert tagadhatatlan, hogy
bármerre vessük tekintetünket, a társadalmi el-
vadultságnak annyi mindentéle rökítő nyilvánu-
latával találkozunk, hogy a fent mondott elvet
teljesen magunkra illőnek kell elismernünk.

Nemcsak mi magyarok, hanem bizonyára
minden nemzet jobbja, a fenálló törvények
tisztelőiben, az egymás iránti művelt gyengéd-
ségben, a hagyományos tekintélyek és formák
iránti méltányos kegyeletben kerestük és keres-
sük az egészséges társadalmi életnek egyedül
biztos, kezességét.

És mit látunk mindezen tereken hazánkban?

Az országgyűlésnek éppen azon pártja,
mely történelmi ideáljaink és magasabb nem-
zeti aspirációink letéteményesének szereti ma-
gát tartatni, a függetlenségi párt, szakadatlan
eseteit mutatja fel ol, botrányoknak, melyek
ellen bizonyára bármily hordáregylet is testületi
fellépés szükségét fogná hangoztatni. Honatyák
öklözik, hajgálják, gúnynevekkel illetik egy-
másat azon szent kapitoliumban, melyből minden
telfogás szerint az igazság és erény, a valódi
emberiség és polgártökély mintáinak kellene
közváradkozás szerint kiragynia.

Ugyanazok a honatyák, a kik büntetőtör-
vénykönyvünkbe iktatták a párbaj vétségét és
arra, mint akár a lopásra vagy útonállásra
büntetést szabtak, szélreingó lelkiismerettel ugy-
szólván hetenkint minden csekélységért duell-
álnak és az immunitás köpenyge alatt sok
olyasmit engednek meg maguknak, a mit az
ember tudomásul venni is szégyenelhet. — A
szébbeli pártnak egymást érő botrányai lassan-
kint illuzoriussá teszik az ő némely elveik szép-
sége és megvalósítása iránti csekély hitelt is.
Mert a tisztességre komolyan tartó egyén nem
vállalhat szolidaritást egy olyan párttal, mely
saját keblében meghasonolva, kölcsönösen tyúkot-
bekát szór egymásra s melynek legszájasabb
apostolai, mikor az ideált hirdetni mennek, te-
hát pártelveik hitküldérei gyanánt tekintendők,
részeg napszámosoknak is szégyenükre válandó
orgiákat insceniroznak.

Fejétől bűdösödik a hal. Ha az ország
atyái ilyenek, az ország fiaí sem iparkodnak
különbek lenni.

Midőn látják, hogy vannak törvények, me-
lyeket azoknak megalkotói s hivatott őrei sem
vesznek komolyan: követik ezen eklektikus vá-
logatást és az egyik az enyém és tied fogal-
mainak összekeverésében, a másik hivatalának
elhanyagolásában, a harmadik tiltott úton való
pénzszerezésben, s kkasztásban és csalásban ipar-
kodik, az ország nagyjainak napirenden levő
mintatetteit utánozni. A jámlor köznép, a meny-
nyiben szenvedélyeit egyedül fékező vallásától
is megfosztották, levonja ebből, hogy a törvé-
nyeket nem muszáj megtartani s aztán a melyik
neki legterhesebb, vagy a melyiknek megsze-
gése legtöbb pillanatnyi előnyt biztosít, azt
minden lelki furdalás nélkül elengedi magának.

Igy hat az erkölestelen példa le a törvény-
hozó palotától az alföldi csőszkunyhóig. És a
mint szabad a honatyának párbajozni, mert be-
csülete követeli: ugy szabad a csőznek a gaz-
dája holmijához nyúlni, mert gyomra követeli.
A mint jól áll a képviselőknek egymást meg-
botolni, lerángatni, insultálni; ugy szabad bí-
ráknak és közhivatalnokoknak, ügyvédeknek és

más jogi képviselőknek az önbíráskodást és
ököljogot szenvedélyeik sugallta esetekben al-
kalmazni.

Hát nem szép haladása mindez korunk
fennem hirdetett humanizmusának?

A felülről terjedő ragálnak, jelzett terje-
désénél még átkosabb hatása az, hogy megha-
misítja a közvélemény itéletét. Megyénkben és
városunkban is fordultak elő hasonló sajnos
erkölcsi köresetek, de azért sem károk, sem
testületek, sem társas-egyletek, sem a megtorló
igazság nem mutatott maiglan oly energikus
fellépést, mely e ragálnak tovaterjedését ala-
posan megakadályozni alkalmas volna.

Nagy része van ezen lelki züllöttség elő-
idézésében a sajtó némely organumának is.
Nem levén a szerkesztőség annyi kvalifikációtól
sem feltételezve, mint akár a gypmester-
ség, éretlen iskola vezetlen gyerkőcök, erköl-
csileg elbukott szerencse vadászok, megférhet-
len természetükért elcsapott hivatalnokok s
több efélék a nehezebb kapa helyett a könny-
nyebb tollhoz nyúlnak; boszút lihegő kli kek
szolgálatába szegődnek; kiszemelt gúnytárgyai-
kat vérg sértégetik; az elasztikus sajtótörvény
kiméletes árnyékában kényelmesen végezik lel-
ketlen kenyérkeresetüket. Miután a kor csakúgy
reszket a botrányokért, a leggaládabb cikkek
is akad számos bámolója s általuk a kölcsönös
tisztesség iránti érzék napról-napra csökkenvén,
lassankint divattá válik a már is érezhető tisz-
teletlenség minden és mindenki iránt úgy, hogy
immár alig képzelhető viselkedési mód, mely az
ilyen irodalmi útonállók rohamai ellen biztosí-
tana.

Ime az oki és okozati kölcsönhatás!

Korunknak u. n. felvilágosodása az Isten
és lelkiismeret helyébe, a náluk nélkül üres be-
csület fogalmát helyezte; az egyház és vallás
tanitósága alól pedig magát a közvélemény és
sajtó iskolájába iratta be. Az eredményeket
borzadva látjuk minden téren; a fejlemények
már előre vetik rémséges árnyékukat; a játék
vége nem lehet egyéb, mint társadalmi elvadu-
lás, melyben az a legtöbb ember, a kinek leg-
nagyobb a botja vagy legélesebb a kardja. A
műveltségnek csak egy feltétele lesz: jól kezelni
a fegyvert. Ez minősít: embereket osztályozni
lovagá útni, társadalmi hőssé lenni, a becsü-
letet monopolizálni. Az ifjuság, azon elv szerint
A bove maiori discit arare minor (Vénebb
ökörtől tanul szántani a fiatalabb.) — követi a
férfiak példáját máris; s még ki sem pelyhed-
zett a szája környéke, a mint leteszi az érett-
ségit, nem nyugszik addig, míg valami korcs-
mai bravur kapcsában párbajt nem vívott. Erre
aztán büszkébb is, mint akár Bukovay, az ő
örök jogászságára.

Igy megy ez és így fog menni még a jö-
vőben is ha a józan többség minden rajta álló
módon, szóval és példával elejét nem veszi ezen
társadalmi dekompozíciónak.

Támadjunk fel tehát mi is a feltámadás
szent ünnepén!

Most, midőn a munka szünetel s hagyó-
mányos szokás szerint mindenfelé politikai meg-
beszélések folynak, előkészületül a közelgő vá-
lasztásokra, emeljék fel szavukat az erkölcs és
törvény barátai s befolyásuk körében iparkod-
janak lehetőleg ártalmatlanítani azt a pártot,
a melynek évtizedes vészkiáltásaiból immár ilyen
társadalmi vadgyümölcsök termettek; melynek
politikai végcélja ez idő szerint lehetetlen, saj-
nálatos sikerei és hőstettei után pedig létele
is kárhuzatos

Valamint minden vilárosság, úgy minden
erkölcs és tisztesség is felülről terjed; ki kell
tehát szorítani minden pozíciójából azt a pár-
tot, melynél napirenden van a féktelenség s
mely tetszetős jelszók alatt eltaszító botránypél-
dákat mutat föl egymás után.

Csak féktelenségektől ment, igazán szabad-
elvű képviselőház s annak utánzást parancso-
landó polgári erényei támaszthatják fel az or-
szágszerte haldokló tisztességérzetet. — —

Ki az oka mezőgazdaságunk pangásának?

A mezőgazdaság a legnagyobb fontosságú
az állam háztartásában, mert a mezőgazdasági
termények nem csak a mindennapi táplálékun-
kat nyújtják, hanem a nyersanyagot is, mind
ama nagyszámú iparágak számára, melyek a
nélkülözhetetlen életszükségletek előállításával
foglalkoznak. A gazdaosztály tehát ekkép a
nép gazdasági életének legfontosabb tényezője.

Szociális jelentősége is roppant nagy ez
osztálynak, mert ezek képezik az összes lakos-
ság úgy testileg, mint lelkileg legegészségesebb
álladékát. Bebizonyított tény, hogy a tulajdonkép-
peni — úgynevezett városi lakosság nem sza-
porodik, sőt a legtöbb esetben fogy, lelkileg
pedig degenerálódik. A falusi nép az, mely úgy
a városoknak, mint az egész államnak a friss,
új, egészséges elemeket szolgáltatja.

A gazdák képezik végre a lakosság —
bár néha nehézkes — de leghiggadtabb osztá-
lyát. A gazda, a kit a rög helyéhez köt, a ki
zajos politikai vagy társadalmi váltások alkalmá-
val inkább veszíthet, mint valamit nyerhet,
a kire csupán a békés idő lehet áldásos és a
kinek a zavarosban nincs mit halásznia, sőt in-
kább az övét halásszák el: jól megszokta fon-
tolni a dolgot mielőtt valamely politikai vagy
szociális kérdéshez adná votumát.

A népek gazdasági, társadalmi és politi-
kai életében természetszerűen kijelölt eme hár-
mas funkcióját a mezőgazdasági osztály azon-
ban csak akkor és azon előfeltételek alatt fogja
betölteni, ha a mezőgazdasági üzlet a haladás-
nak és virágzásnak ama fokozatán áll, melyet
a többi kereseti ágak elfoglalnak; ha a viszony-
okhoz mérten más nemzet mezőgazdaságával
kiállják a versenyt; ha a gazdaosztály anyagi,
erkölcsi és szellemi emelésének érdekében min-
den megtörténik az állam és társadalom részé-
ről, a mi a civilizáció mai álláspontja mellett
lehetséges.

Nézzük nálunk megvannak-e ez előfeltételek?
Tess-e a kormány, a társadalom valamit a me-
zőgazdák érdekében? Kiálljuk-e a versenyt ter-
ményeinkkel a külfölddel? Virágzik-e a mező-
gazdaság nálunk?

Az első kérdésre válaszuk igen, a másik
kettőre nem. Mellőzve a hosszas bizonyítgatást
a dolog illusztrálására csak egy kis statisztikát
idézzünk.

1882, tehát az utolsó 10 év közül a legjobb
termő évben termett átlag hektáronként:

	Hazánkban 1882-ben:	Az egész kon- tinenzen 10 évi átlag:
Őszi buza . . .	18-93 hl.	24 hl.
Tavaszi buza . . .	14-65 „	18 „
Kétszeres . . .	18-07 „	23 „
Őszi rozs . . .	16-36 „	24 „
Tavaszi rozs . . .	15-81 „	18 „
Őszi árpa . . .	21-97 „	30 „
Tavaszi árpa . . .	20-82 „	24 „
Zab . . .	23-82 „	32 „
Tengeri . . .	20-01 „	24 „
Burgonya . . .	110-72 „	159 „

Ha össze hasonlítjuk legfontosabb gazda-
sági terményeink 1882-ik évi átlag termését a
kontinens 10 évi átlag termésével, a mi körül-
belől normálisnak mondható, mert a 10 évben
van 1 igen jó, 2 jó, 4 közép, 2 rossz és 1 igen
rossz termésű év, azon megdöbbentő eredményre
jutunk, hogy hazánk földje a dús Kánaán még
a kitünő termésű 1882-ik évben sem adta meg
a normális átlagot a legfontosabb termények-
ből. Mutatkozik pedig termés átlag csökkenés:

Őszi búzánál több mint 5 hl. hektáronként.
„ roznál . . . . . 7 „
„ árpánál . . . . . 8 „
Zabnál . . . . . 8 „
Tengerinél . . . . . 4 „
Burgonyánál . . . . . 40 „

Külön-külön hasonlítva össze termésünket
a külföldi államokkal, ugy találjuk, hogy pél-
dálul búzát az egész kontinenzen egy hektáron
csak Oroszország produkál kevesebbet.

Elmélkedve e sajnos tényen, kérdezzük mi lehet gazdálkodásunk szegényes eredményét oly szomorúan illusztráló jelenség oka?

Az időjárás talán? Ez nem, mert egy ki való jó évet vettünk fel például? A kormány talán? Az sem. A kormány az utolsó 10 év alatt tett annyit a mezőgazdaság érdekében, a mennyit józan ésszel kívánni lehet, a ki csak kissé figyelemmel kísérte a kormány ez irányú intézkedéseit és buzgalmát, az velünk egyetért. A társadalom is megtette a magáét. Csupán maga a legközelebről érdekelt osztály a gazdák osztálya tett legkevesebbet.

Mezőgazdaságunkban ma, amidőn minden gőzerővel halad, oly kevés a haladás, hogy szinte kétségbe ejtó. Vannak ugyan gazdáink közt, kik — le téve a copfot — ma már a modern elvnek hódolnak, de a tömeg még mindig irtózik az újítástól. A legtöbb helyen a földmunka tökéletlen; az állattartás és szentermelés közt nem lévén semmi arány, a föld silány — vagy semmi utánpótlásban nem részesül; a közös legelőket kiosztják, feltörik, de a mester-séges takarmány termeléstől irtoznak; a vetés-forgó hiányos; a felszerelés tökéletlen.

Nem az időjárás, nem a magas adó, nem is a kormány oka a mezőgazdaság pangásának, hanem maga a gazda.

A sült galamb a mai napság nem igen repül senki szájába.

Rombay Dezső.

Hirek.

A beálló ünnepek alkalmából magunknak és munkásainknak egy kis — talán megérdemelt — üdülést bátorokdván engedni, ezennel kettős számban adjuk ki lapunkat s így kedden a „Bácska” nem fog megjelenni.

Kérve figyelemztetjük tisztelt polgártársainkat, miszerint az 1874. évi XXXIII. t. c. 12. §. 5. pontja — és illetőleg az 1875. évi VI. t. c. 1. §-ban foglalt intézkedésekhez képest a megelőző évi adóhátralékokat április hó 15-ig befizetni siessenek, nehogy eme mulasztásuk folytán polgári jogaik legszebbikének, az országos képviselő választás jogának gyakorolhatóságától fosztassanak meg. A népköröknek és kaszinóknak ez érdemben igen szép és hazafias tevékenységi alkalom nyílik.

Kiállítási értesítő. A zombori kiállítási kerület bejelentett kiállítói. (3-ik közlemény; folytatás). 103. Ruff Mátvás, cipész. Bezdán Különféle cipész munkák. Az üzlet 1872. óta áll fenn; varró- és préselő-géppel dolgozik. 104. Weszelovszky János, harisnyakötő. Bezdán. Harisnyakötő munkák. Az üzlet 1878. óta áll fenn és fonó és kötő géppel dolgozik. 105. Barasics Antal kerégyártó és Varga Pál kovács. Bezdán. Szekér vasalással együtt; stajer kocsis vasalással együtt; talicska. Érték: 208 frt 50 kr. Az üzlet 1866. óta áll fenn 106. Schmitt és Montálon, műtakácsok. Bezdán. Különféle szövő munkák. Érték: 600 frt. Az üzlet 1880. óta áll fenn, 14 szövő géppel dolgozik, a munkások száma: 14 107. Schrützer József, szabó. Bezdán. Egy teljes férfi öltöny. Érték: 50 frt. Az üzlet 1860. óta áll fenn, varrógéppel dolgozik. 108. Reiter Antal, timár. Parabuty. Különnemű kidolgozott bőrök. Érték: 300 forint. 109. Gottlieb Márton, Zombor. Kerti vetemények, buzafélék, takarmányfélék. Kitiüntetéseket nyert az 1881. és 1883-iki megyei terménykiállításokon 110. Szemző Gyula, Zombor. Gabona neműek: buza; háromféle zab; székely tengeri; kender; golyó-, sója, mont d'or, karó- és törpe bab; bánáti repce; paprika köles. Kitiüntetéseket nyert az 1881. és 1883-iki megyei kiállításokon. 111. Muzsik és Partlics, nyomdászok. Zombor. Különféle nyomtatványok. Az üzlet 1881. óta áll fenn. 112. Radonics Trifun, szűcs. Zombor. Két selyemmel kivarrt magyar bunda. Érték: 400 frt 113. Rakin József, bocskoros. Zombor. Bocskoros munkák. 114. Sztanics János, kovács. Zombor. Egy könnyű paraszt kocsis, egy ökrös szekér. 115. Klemm Ferenc Apatin. Kovácsolt vasból készült három ekevassal bíró eke. Érték: 100 frt. Az üzlet 1876. óta áll fenn. 116. Marek Ferdinand. Apatin. Két fonókerék; egy kötélodró vaskerék; három darab gereben; több apróbb szerszám kötelesek számára. Érték: 120 frt. Az üzlet 1875. óta áll fenn. Exportja európai. Kitiüntetést: Székesfehérvárott és Bécsben nyert. 117. Radics György, Zombor. Spárga tök; mont d'or karó bab; fehér vajab óriás; Brethon borsó; vörshagyma; rokambol foghagyma; amerikai burgonya; hathetes csemege kukorica; paradicsom Mauthner-féle; cornicheon ukorka; paprika; remontant borsó; Heunemann kukorica. — Ezüst érmet nyert az 1883-iki szabadkai terménykiállításokon. 119. Szemző Sarolta, Zombor. Fafaragvány munkák. Kitiüntetéseket nyert az apatini, zombori és budapesti kiállításokon. 120. dr. Am-

brozovics Károly, Zombor. Dió. 121. Vujevich Zakár Zombor. Gabona, zab, kukorica és burgonya. 122. Széchenyi József, Zombor. Repce, buza, kukorica, zab, burgonya. Kitiüntetéseket nyert az 1881. és 1883-iki megyei kiállításokon 123. Pein Ádám és Ágnes, Zombor. Három tyulim, 20 db pregacsa, egy teljes sokac mennyasszonyi öltözet, egy sokac legény öltözet. Érték: 300 frt. Kitiüntetést nyert a bácsmegeyi női kézműipar-kiállításokon Zomborban 1883. 124. dr. Sztójkovics Péter, Zombor. Gabnaneműek. 125. dr. Margalits Ede, Zombor. Bácsmegeyi térképek gyűjteménye. 126. Theodorovics Miklós G., ecetgyáros, Zombor. Ecet gyártmányok. 127. Stolcz Ferenc, szíjgyártó, Cservenka. Arannyal plattírozott lószerszám; ezüsttel plattírozott lószerszám; egyszerű paraszt lószerszám font istráanggal; egy gépszij. Érték: 780 frt. 128. Deutsch Adolfné, Zombor. Egy női negligé öltöny. Kitiüntetést nyert az 1883-iki bácsmegeyi női-kézműipar-kiállításokon. 129. Bikár Pál, Zombor. Buza kalászban és magban, zab kalászban és magban, árpa kalászban és magban, kukorica csoban és magban. 130. Ifj. Veszelszky Péter, Zombor. Gabnaneműek kalászban és magban. Bor. Kitiüntetést nyert az 1881. és 1883-ik bácsmegeyi termény-kiállításokon. 131. Karakasevics Milivoj, Zombor. Különféle saját kiadású könyvei és hirlapjai. 132. Roheim Károly, Bezdán. Gabnaneműek kalászban és magban, kukorica csóvekben és magban. (Folytatása következik.) Dr. Margalits Ede, kiállítási kerületi titkár.

Ó császári és Apostoli királyi Felsége legkegyelmesebben megengedni méltóztatott, hogy az utóbb nevezettek, a részükre adományozott idegen rendjeleket és érdemeket elfogadhassák és viselhessék, még pedig: radvici Hallavanya Károly ezredes, a 6. sz. gyalogezred parancsnoka a román kir. „Romania csillaga” rend középkeresztjét, Dabčević Ferdinand és Wukmirvić Péter a 6. sz. gyalogezredben, ugyanezen rend tisztikeresztjét a kardokkal; Kotsch Károly a 6. sz. gyalogezredben ugyanezen rend tisztikeresztjét és Bitanović György a 6. sz. gyalogezredben ugyanezen rend lovagkeresztjét.

A földművelés-, ipar- és kereskedelmiügyi m. kir. miniser, f. évi 15,380. szám alatt kelt rendeletével megengedte, hogy Bács-Bodroghmege területéhez tartozó Topolya községben, a folyó évi április hó 13 és 14-ére eső országos vásár ez évben kivételesen f. évi április hó 20 és 21-én tartassék meg.

Bács-Bodroghmege telecskai, III. alsó, apatini, I. felső, topolyai, II. felső és tiszai I. járásában az őszi vetések jól teleltek, a tavasziak a szárazság folytán még addig nem keltek ki, a buzavetéseken itt ott az egerek jelentékeny károkat tettek; a tartós szárazságot jótékonny esőzés váltotta fel.

A „bajai ifjusági-egylet” tölgy április hó 14-én, azaz husvét másnapján a „Bárány vendéglő” nagytérképben az ottani szegény- és árvaház javára spiritalistákai előadással és felolvasással egybekötött táncestélyt rendez. Műsorozat: 1. „A sirtisimus” előadja dr. Ladányi Mór ur. 2. „Árvaházak- és szeretetházakról” felolvassa Scherer Sándor tanár ur. Kezdeté 8 órakor. Belépti díj: előre váltva 80 kr, este a pénztárnál 1 frt.

Apatin az iskoláért. Levelezőnk írja: Az apatini közs. elemi tanítók fizetésök felemelése céljából „kérvényt” nyújtottak be a közs. iskolaszékhez illetve a községi képviselőtestülethez, mely vasárnap f. hó 6-án tartott iskolaszéki gyűlésen napirendre is került. Az iskolaszék a benyújtott kérvényt eléggé indokoltnak találta — és Rauschenberger János felső népiskolai igazgató ur hatalmas szószólása után az ötévesi pótlékok fogadta el egyhangulag — mind legigazságosabb módot a tanítók helyzetén nemleg segíthetni. Maxima fizetésnek 700 frt lett megállapítva. Kétségtelen hogy a közs. képviselőtestület az iskolaszék e nemes határozatát is magáévá teendi. (Csodá-e aztán, ha az ilyen lelkes községek derék, buzgó tanítói vannak? Szerk.)

A zombori kir. törvényszéknél egy aljegyzői állás betöltendő.

Rozenthal Oszkár szabadkai illetőségű budapesti lakos nevét „Ravasz”-ra változtatta.

A baucs-topolyai takarékpénztár f. évi április hó 27-én d. e. 9 órakor az intézet helyiségében rendkívüli közgyűlést tart.

Bilancis Ferenc megyei tehetséges fiatal festő, a napokban érkezett Münchenből Zomborba; jelenleg az apatini tűzoltó egylet számára crayon rajzban készíti József főhercegnek, mint tűzoltó parancsnoknak, arcképét. Bilancis természet után, vagy arckép után sikerült olajfestményű vagy crayon rajzú arcképeket készit jutányos áron — s így a megyei közönségnek szives figyelmébe ajánlom a minden pártolásra méltó jeles fiatal festőt. Lakik Zomborban a gőzfürdő épületében. Dr. Margalits Ede.

A zombori kereskedő ifjuság által alakult tekepálya és céllövészet ünnepélyes megnyitása folyó hó 13-án vasárnap délutánra lett kitűzve, Bánát külváros, árok-utca 110. szám, Piller Rezső ur házában. Kellemetlen idő esetén a megnyitás következő vasárnapra halasztatik el.

A m. kir. államvasutak, a szab. osztrák magyar államvasut-társaság és a déli vasut, elfogadva egy, a „Magyar Lovaregylet” által ez irányban tett indítványt, a budapesti lóversenyekben tényleg résztvevő mezei gazdák utazására és azok lovainak az illető vasuti vonalokon leendő szállítására vonatkozólag 50% százaléknvi díjkezdvezményt engedélyeztek. E kedvezmény olyképp alkalmaztatik, hogy az illető mezei gazdák Budapestre való utazásuknál és lovuknak oda-szállításánál, a rendes díjszabászerű egész menet- és szállítási díjat fizetik, a visszautazás — illetve szállítás ellenben díjmentesen történendik, ha a „Magyar Lovaregylet” versenytitkársága által a lónak Budapestre történt szállítására vonatkozó eredeti fuvarlevelen igazoltatik, hogy az illető mezei gazda a lóver-

senyen tényleg résztvevett és lova nem adatott el. A visszautazásnak, illetve szállításnak azonban ugyanazon állomáson s ugyanazon irányon át kell történnie, mint a melyről, illetőleg melyen át az utazás és szállítás eredetileg történt. A budapest-pécsi vasut e tárgyban csak 33 százaléknvi díjkezdvezményt engedélyezett, szintén a fentérintett modalitások mellett, de e kedvezményt csupán a mezei gazdák személyére korlátozta, a lovakat nem részeseitve semmiféle szállítási előnyben. Figyelemztetnek tehát a lóversenyekben részt venni szándékozó mezei gazdák, hogy ha eme most körülírt kedvezményvel élni akarnak, a lószállítástól kiállított eredeti fuvarlevet verseny után mutassák fel alóllit lovaregyleti versenytitkárságnál a célból, hogy az rávezethesse az említett (ingyenes hazautazásra, illetve szállításra jogosító) igazolást. Egy-szersmind felkérjük a vidéki lótenyésztési bizottságokat és az összes hazai lapokat, hogy e közleménynek az illető körökben leendő terjesztése, illetve hasábjáikban való felvétele által a mezei gazdákat eme szállítási kedvezményre figyelemztetni sziveskedjenek. Az idén a következő versenynapokon lesz mezei gazdák versenye: május 4 és 11-én, aug. 20-án, okt. 12 és 19-én. Budapest, 1884. március 25-én. A „Magyar Lovaregylet” versenytitkársága: Masjón Vilmos, verseny-titkár.

A zombori színház igazgatója a következő felhívást küldte szét: Alant irt tisztelettel értesitem Zombor szab. kir. város szép, jó- és nemesért lelkesülői tudó n. é. közönségét, miszerint a folyó évre újonan szervezett 50 tagból álló elsőrendű operette, népszimű, dráma, vigjáték színtársulattal s kellelőleg kiegészített zenekarommal Husvétvasárnaptól kezdve még egy 10 előadásos cyclusra bérletet nyitok. E fél bérletben is, mint az ezt megelőzőt két egész bérletben igyekezni fogok, hogy a színirodalom legújabb kincseit kerekedő jó előadásban ismeressem meg. Újonan szervezett színtársulatom névsora: *Pajor Agnes*, operette és népszimű coloratour énekeső, a szatmári színházról. *Berzsenyi Julia*, operette és népszimű soprán énekeső, a székes-fehérvári színházról. *Nagy Vilma*, operette és népszimű énekeső, szende és naiv színésznő, a ceglédi színházról. *Beczókné Paula*, hőső és társalgási színésznő, a győri színházról. *Jelenffy Jolán*, hőső, drámai szende és társalgási színésznő, a helybeli színházról. *Berzsenyi Margit*, szende, naiv- és társalgási színésznő, a helybeli színházról. *Berzsenyiné Adél*, anya-nyelves és komikai énekeső, a helybeli színházról. *Osváth Borcsa*, fiatal anya-hőső és társalgási színésznő, a kassai színházról. *Kendy Gusztáv*, operette bouffo, komikus és társalgási színész, a miskolci színházról. *Juhász Sándor*, operette és népszimű bariton énekes, a pécsi színházról. *Egry Géza*, operette és népszimű tenorbariton énekes, hős, szerelmes, a kassai színházról. *Nagy Pista*, operette és népszimű lyrai tenor énekes, a helybeli színházról. *Nógrádi János*, operette és népszimű tenor énekes, a szabadkai színházról. *Bérczy Endre*, hős, szerelmes és társalgási színész, a győri színházról. *Szepessy Gusztáv*, hős, apajellem és társalgási színész, a helybeli színházról. *Dancs Lajos*, operette tenorbouffo énekes, komikus, a helybeli színházról. *Aranyossy József*, szerelmes- és társalgási színész, a helybeli színházról. *Balogh Gusztáv*, karnagy a győri színházról. *Balogh Lujza*, *Bereginé Lujza*, *Bácskayné Gizella*, *Havassy Szidónia*, *Kendy Anna*, *Mészáros Lujza*, *Biró Róza*, *Péchy Mari*, *Szánkáné Kornélia*, *Szálgyi Mariska*, *Tantossy Ida*, karnaloknok és segéd színésznők. *Bertalanffy Gyula*, *Bácskay György*, *Palotay Gyula*, *Szalkay Béla*, *Szalkay Lajos*, *Szamosy Albert*, *Soós Károly*, *Szentgyörgyi Elek*, *Tischler Béla*, *Terebesi Ede*, *Veszprémi Antal*, karnaloknok és segéd színészek. *Kovácsné Lujza*, pénztárnoknő. *Balkay József*, sűgő. *Tantossy Ferenc*, főruhátárnok és szabó. *Csonot Lajos*, ruhátárnok és szabó. *Mikus János*, festő. Zenekari személyzet: *Krajcsik Tamás*, első hegedős, zenekarigazgató. *Kolumbán Béla*, második hegedős. *Stankó József*, második hegedős. *Szánka Antal*, harmadik hegedős. *Horna Antal*, nagybőgős. *Chmelicek Albert*, fuvolás. *Olsanszky János*, klarinétos. *Szoboda Antal*, kürtös. — Bérletárak a 10 előadásra: Proscenium-páholy 32 frt. Páholy 32 frt. Zsölveszék az 1-ső és 2-ik sor- és erkélyszék az 1-ső sorban 8 frt. Zsölveszék a 3-6 sorban 6 frt. Zártzék a 7-8. sor és erkélyszék a 2-ik sorban 4 frt 80 kr. Zártzék a 9-10. sorban 4 frt. Karzati ülőhely 2 frt 40 kr. Földszinti- és erkély állóhely 3 frt 20 kr. Katona-, deák- és gyermekjegy 2 frt 40 kr. Karzati állóhely 1 frt 60 kr. A bérlet vasárnap április hó 13-án Berzsenyi Julia, székes-fehérvári, — Juhász Sándor, a pécsi, — Kendy Gusztáv, a miskolci, — Nógrádi János, a szabadkai színházról újonan szerződött tagok első felléptével „A piros bugyelláris” című énekes népsziművel veendi kezdetét. A n. é. közönség minél nagyobb számu aláírásáért esd alázatos szolgáljuk Tóth Béla, színigazgató.

Az itteni róm. kath. templomban a szertartások következő rendben fognak megtartatni: Ma nagypénteken reggel 8 órakor német szent beszéd, mely után közvetlenül tartatik az előszentelt mise a passióval és keresztimádással; mire a szentség a szent sirba vitétik, — ezután bunyevác prédikáció. — Déltűn 3 órakor magyar szent beszéd, melynek végeztével processió vezetetik a kálváriához, honnét a templomba visszatérve énekeltetik a gyász-zsolozsma Jeremiás siralmával s a Miserere. — Esti 7 órakor a szent sirnál ima és ének, mire a szentség körmenetileg a sekrestyébe vitétik. — Nagyszombaton reggel 6 órakor körmenetileg szentség kitétel. 8 órakor tűzszentelés, a husvéti gyertya megáldása dicsőenekkel, azután a próciák, keresztút szentelés és minden szentek litániája, mire a feltámadási nagymise következik. Az ünnepélyes feltámadási körmenet esti 1/2 7 órakor veszi kezdetét. — Husvét vasárnapján reggel a 7 órai csendes mise, utána bunyevác szent beszéd; 10 órakor ünnepélyes nagymise, d. u. 3 órakor vecsernye. — Husvétűttűn a szokott órákban megtartott szent miséken kívül 1/2 10 órakor magyar egyházi szónoklat; d. u. 3 órakor vecsernye.

Bezdán mv. közönsége részéről a „Magyarországi tanitók árvaházi alapja” javára a tanitótestület kezéhez befolyt 62 frt 10 kr és egy drb 48-as magyar arany, ez összeghez következők járultak: Császár Sándor 1 frt, Burkovics Lajos 1 frt, Hadauts Gyula 1 frt, Császár József 1 frt, Molnár Ferenc 2 frt 50 kr,

Hány keresztény ájtatos tekintete fordul e napokban hittel, reménnyel, szeretettel az üdvözítő másaira? És a kereszténység első korából fenmaradt kezdetleges emlékektől Munkácsy világhírű Krisztusáig — hány művész alkotó vésoje s esete versenyzett már az istenember képmásának előállításához?

Vajjon melyik mester oldotta meg közülök feladatát a legderékabban? Kinek ihlett képzele járt legközelebb az eredeti ténstégéhez?!

A nagyhét napjaiban, Jézus halála és feltámadása ünnepeinek alkalmából kétszeresen érdekesek az üdvözítő testi alakját történetileg igaz vonásokban feltüntető adatok.

P. Lentulus, római helytartó, Pontius Pilátusnak a hivatalban elődje a Judeában feltűnt Jézust a következő vonásokkal rajzolja Rómába küldött jelentésében:

„Nappainkban bizonyos nagytehetségű férfiú lépett elő s még föllelhető: Jézus Krisztus, kit a nép az igazság látójának nevez. — Magas testalkatú férfi, komoly arcu. Két szemét, annak meg kell őt szeretnie s magát előtte meghuznia. Hajzata kissé göndör a halántékon, tüdőklő és vállaira csüng le. Középen el van választva, a nazarénus fogadások szerint; homloka nyílt. Arca szepöl nélküli és szelid pírrel ékített. Orra s szája szabályosak. Gesztenye színű szakálla a középen kétfelé van osztva. Szemei tiszták és fényesek. Ha fenyít: rettenetes. Ha int: barátságos, gyöngéd és vidám s mindamellett méltóságos. Senki sem látta őt nevetni, de elegendő látták sirni. Kezeit s tagjait örömmel szemléljük. Beszéde értelmes, esendes és gondolkodó.”

E történelmi okmány, bár festői vonásokban nem dulsakodó, de fölötte becses. Mert egyetlen, minden kétségen fölülmű rajzát adja az üdvözítőnek. Az egyházi írók egyéb adatain már sokat kifogásolt a történelmi kritika.

Publius Lentulus leírásával meglehetősen összevág az melyet Nicephorus híres „Egyház Történet”-ében (I. f. 40.) találunk. „Jézus Krisztus testalkata az ősi hagyomány szerint ilyen vala: Kellem és étellel teli ábrázata volt. Testének hossza megüté a hét lábát. Hajzata aranyárga volt, nem épen sűrű, a végén göndör, szemöldöke barnaság s nem igen hajlottak. Villámzó szemeiből csodálatos szendeség sugárzott. Elénekek és vizsgák valának s az orra hosszas. Szakállja sárgás és nem fölötte hosszú. Fejhajzatát kissé hosszan viselte, mert semmiféle olló és semmiféle emberi kéz nem illette fejét, kivéve anyját, Jézus gyermek korában. Nyaka szabályos volt és szép, sem túlszűles, sem túlhosszu. Ábrázata, mint anyjé: Máriáé kissé hosszukás; sem egészen hegyes, sem teljesen kerekded. Hajzatának színe szőke, mint az érett búzáé. Arcán rózsás pír ömlött el. Vonásaiból értelem, komolyság, szelidség és szeretet sugárzott. Összes kifejezése önkénytelen emlékeztetett édes anyjának hasonmására.”

Öszéb (Eusebius), negyedik századbéli író Historia Ecclesiasticaja szerint (I. kötet, 15. fejezet) Abgar, az Euphrat folyón túl fekvő Edessza fejedelme egy ízben levélben kereste fel Jézust, látogatni meg az ő birodalmát. Sívárgott a férfiú személyes ismeretsége után, kinek élete szentségéről tisztelettel értesült és Ázsia népei közt elterjedt híri közönségétől kíváncsiságát. Nyájás szökecsaltes tehát magához.

„Híredet vettem — írja levelében — hogy orvososság és fűszer nélkül gyógyított a betegeket, hogy a vakoknak visszaadod a látást, sántáknak a járást, meggyógyított a belpoklosokat, kihajtod a tisztátalan szellemeket és az ördögöket. Azokon is segítesz, kik hosszú betegség alatt görnyednek: visszaadod egészségüket és a megholtakat visszaidézed az életbe. Ilyeneket hallván föléled, lelkemben megállapítam, hogy Te vagy az Isten s a mennyből szálltál alá, hogy ezeket a dolgokat véghez vihessed vagy Isten fia vagy, hogy ilyet tudsz művelni. Azért írásban kérlek, ne kiméld a fáradságot, jöjj el hozzám s gyógyíts ki a nyavalyából, mely régtóta sanyargat. Hallottam ugyanis, hogy a zsidók alattomban zúgolódnak ellened és ölölökdnek élted után. Az én csekély városomban teljes biztonságban érezhetéd magad.”

Jézus azonban tagadólag válaszolt Edessza fejedelmének e szives meghívására. Palaestinahoz kötötte történelmi küldetése. Meghíusulván kísérlete, Abgar legalább másolatban óhajtotta a hírneves férfit megismerni. Egy ügyes rajzoló küldött tehát Judeába e művészi feladat kivételére. A keleti képiro meg is érkezett Jézushoz. De az istenember alakján elaradó fény elvakítá szemeit és e káprázat miatt nem volt képes levenni. Jézus tehát egy darab vászonra nyomta le csodásan arcát s ez autotyp képpel meneszté vissza a művészt Edessza fejedelméhez. Így beszéltek egyértelműleg Evagrius, Nicephor és Damascén.

Ez ölenyomatú kép később Byzancia került (Baronius „Ad. A. L.” 944 m. 4.) s ily uton sokszorozódott meg a keleti római császárság közfoglalomra szánt érmein. Tiberius és Justinianus császárok ez edesszai autotypiáról vésették pénzeikre Krisztus alakját. (Chiffletius „Crisis Historica de linteis Christi sepulchralibus” 120. lapon) E másolat ma is szerte szemlélhető Európa gazdagabb muzeumainak namizmatikai gyűjteményeiben. Eredetije századok során Byzanciából Rómába került s ma a Szilveszteregyháznak képezi sokat bámult ritkaságát. (Aranghi Pál: Róma subterranea II. köt. 231. oldal) Egy magyar főpap, Somhegyi József, megyénkbeli, báthmonostori apát és pápai kamarás pár év előtt másoltatta le a helyszínen s őzri fac similejét kegyelettel főthi gyűjteményében.

A legenda szerint szent Veronika is szerencsés volt. Jézus Krisztusnak ajándokából nyerhetni az istenember arcának lenyomatát. A keresztény népnek csaknem két ezer éven át megörzött közhite szerint ugyanis, midőn a megváltó a Kálvária útján a kereszt sulya alatt vért izzadt, az őt részvétellel szemlélő szent életű asszony keszkenőjét nyújtá oda neki homloka letörlésére. Az Ur reányomta ábrázatát és hálás tekintettel adta vissza Veronikának.

E kép Kelemen pápa birtokába s innét a szent Péter-templom kincstárába került. Itt azonban az eredetinek ma már semmi nyoma. Másolata a VIII. Orbán pápa által megrendelt domboru márványszobron látható. „Hogy a hely méltósága illőleg őrizze meg a Megváltónak szent Veronika kendőjén felfogott ké-

pét, VIII. Orbán pápa számára oltárt emelt, szekrényt építtetett és díszítetett fel.” Ezen, latin nyelven fogalmazott inskripciót viselő márványszobrot jól ismerik a szent Péter-templom látogatói. Nem egy nagy művész innét mintázta le Jézus arcának vonásait.

A Megváltó ölenyomatai közé számítandók a lepedők is, mil be holta után takarták be vala testét kegyeletos tanítványai. Arimath-i József ugyanis kikeréven magának az üdvözítő testét, egy darab finom gyolcsba göngyöltte be a keresztől leemelt tetemet s a Kálvária hegyéről ebben szállítá el a saját kertjében elkészített, sziklába vájt sírhoz. Ott megmosatta a vérborított testet, bebalzsamoztatta és ismét friss lepedőbe takargatta. Mint János evangéliuma írja: „Levevék Jézus testét és betakarták azt ruhába fűszerek közé; a mint szokás zsidóknál temetni.” (János. 19. rész, 40. vers) Turin székesegyházában ma is mutatják a lepedőket: a Megváltó tetemének körvonalai világosan kivehetők a rájuk tapadt véryomok maradványaiól. A turi lepedő állítólag az, melyben Nikodemus Jézust a Kálváriáról kertjébe szállította. Az a vászon, melyben kökopsorsójában begöngyölve volt, Konstantinápoly egyházi kincstárában van elhelyezve. Ugyszintén a kendő, melyre reá tapadt az arca s melyet, János evangéliuma szerint föltámadása után összehajtvá találtak meg sírjában (János. 20. rész, 6. vers.)

Chiffletius, egyházi történetíró a byzanti lepedő nyomai után írja le Jézus alakját. „Testének hossza, három ujj híjján, hat mértani láb. E hosszúságot összemérvén a turini lepedők nyomaival, semmi különbséget nem találtam köztük.” A zárandókló bucsujárók által sürűen felkeresett e lepedőn világosan kivehető Jézus testalkata és ezzel tagjainak idomai. A vállak szélessége egy láb és három ujj. Hajzata hosszú és ritkás; végeim göndör s a fejtető közepén ketté van választva. Szakállja közepén kétfelé osztott. Homloka hevessé holtosott, sima és nyílt. Orra hosszas. Összes körvonalai szép férfura vallanak.

A római szent Praxides egyház is egyikét őzri Jézus legrégebbi arcképeinek. Egy csinos mozaikmű ez, mely szőke hajzattal, világoskék szemekkel, kissé sovány arcán szelleges és jószágos arckifejezéssel ábrázolja Jézust. Naggy érdeket költöztet az arcképe azon körülmény, hogy maga szent Péter adta ajándéklul Pudens római szenátorának. Legalább Arringtus erősen bizonykodik ez állítás mellett.

Egyébként Arringtus állításában több a jóhiszeműség, mint a kritika. Őt e tekintetben egyedül Misson mulja felül megrostálatalan adatainak ravitváival. Ez utóbbi szerint, a lucai székesegyházban őzött Krisztus képe festésénél egyenesen az égből alászállott angyalok segítétek Nikodemusnak. „Midőn ez a keresztre feszített Megváltót akarná lerajzolni és semmikép sem boldogulhatott, az ur angyalai kiragadták kezéből az eszetét és művészi vonásokkal igazították és egészítették ki megkezdett munkáját.” Ugyancsak ő tudósít Nikodemus egy más képeről is, melyen, keresztől levétele után, a helyszínen másolta volna le hű tanítványa a kiszendett Megváltót. A személyes levétel után készült kép hűség tekintetében a legkiválóbb Krisztuskép.

Im ezen, gyakran regeszzerűen hangzó adatokat tartotta fenn az egyházi műtörténet az istenember alakjáról és annak legrégebbi ábrázolásairól.

Az ujjabbkori művészet a képzelet teljes szabadságával, száz meg száz változatban alakítá meg az üdvözítő képét. Lukács evangelistától Ráfáelig, Nikodemustól Munkácsyig a legnagyobb mesterek versenyeztek az elérhetlen feladattal: isteni tartalmat adni vissza emberi alakban, a művészet eszményitő, de elvégre is határolt eszközeivel a végtelen, mert isteni szellemnek kölesönözni kifejezést.

Az igazhívó vallása azonban a leggyarúbb alkotásban is felleli képzeletének Jézus Krisztusát. Hitének istenemberét, kinek sírjánál az összes keresztény világ gyászba borul nagypénteken. Kinek föltámadását valódi örömrádással üli meg husvétnek ünnepén. Mert „feltámadt Krisztus e napon Allelujah!”

B. H.

Itthon.

Kisded hajlék, olyan kedves tája,
Szelid béke mosolyog le rája.
Boldog csendjét nem zavarja semmi,
Oly jól esik benne megpihenni.

Itt van nekem a legszebb világom
E kietlen, e széles világom.
Vissza szálló lelkemnek elébe
Jön a multnak sok kedves emléke.

Mintha ismét az a gyermek lennék,
Elfelejtém a jelen keservét.
Elfelejtém régi búmat sorban,
Mintha most is ott ülnék a porban.

Itthon vagyok, oh mily boldog érzet!
Mennyi minden, amit mostan érzek.
Lelkem eddig csak küzdött és vágyott,
Alig bírja most a boldogságot.

Tekintgetek jobbra, balra némán,
Annyi sok jó ismerős arc néz rám.
Magsimit a lanyha szellő szárnya.
Rám borul az ősi fának árnya.

Ősi fának korhadt töve mellett,
Ott ül anyám, szeme könnyel tellett
Nem fér már az öröm a szívébe,
Köny alakban ült ki a szemébe.

Jött előmbe reszketve a lelkem,
Ugy ölelt át két karával engem.
S én csókoltam azt a tisztos arcot,
Mely látott már annyiféle harcot

S a mig lelkünk összeölkezett:
Távozott a fájó emlékezet.
Tiszta öröm ránk sugarát szórta.
Rajtkun kívül mintha mi sem vóna.

Azután, hogy az öröm ért véget,
Csak azután kezdtük a beszédet.
Szegény anyám azt kezdte, mit mindég:
„Ugy-e fiam itt maradsz már mindég?”

Szerettem vón igent szólni rája,
De előttem még a hosszú pálya,
Melyen küzdeni, melyet futni kell még,
Mig emésztő vágyaim betelvék.

Itthon vagyok; keblem forró vágya
Elsimul itt, összehuzva szárnya,
Vak reményim elpihennek szépen,
Mint a vándor hűvös árny öleiben.

Fejem anyám kebelére hajtom,
Mult időknek búját elsóhajtom.
S mig az este szétterül a tájon
Pillámát is meglepi az álom.

Édes anyám fölém hajol halkán,
Csókja éri, csókját érzi ajkam.
— Ugy szeretnék itten elaludni,
Fol se kelni, semmiről se tudni.

Forgács Endre.

A FITYÓK.

A kis harang elesilinglete már hajnali mondókáját, a kakasok éles hangon kukorítanak, a sötétség fejedelme — vulgo: bakter — behuzódott a Tasi Terka koresmájába egy kis világitóért. A behunyt szemű éjszaka nyitogatja már szempilláit, százat lehet egy ellen tenni, hogy közel van a virradat.

Danika is keszmereg a meleg ágyból kitél, öklével neki esik a két szemének, kikaparja abból a jóteknony álom csapadékát, egyet nyújtózik keletre, egyet nyugotra, aztán bámulatra méltó tájékozottsággal kinyitja a vakablak ajtaját, (vakablak az, amelyiknek kívülre ninesen szeme) kezébe fogja a fityókot s lekortyol egy hajnali porció gyomorparafát. Utána egyet köszörül a torkán s aztán úgy a hogy van — talpig fehérben — kitekint az istállóba, ott a Tündértől még a Szellőtől megkérdezi, hogy mit álmodtak, vet eléjük egy kis árpa szalmát, mit azok lóhoz illő becsületudással nyihogva köszönnnek meg. Azzal ismét kiáll az udvarra, végig hordozza álmos szemeit a harmatos pitymaltában az ébredező tájon, ásit egyet olyant, hogy a Peták kutya rémülve ijed fel vackából, ismét befordul s ismét a fent nevezett vakablakhoz járul s egy fityók tartalmát ismét leeresztí torkának tágas cuggal bíró kürtőjén.

S ezt Danika lelkiismeretes pontossággal elvégzi minden reggel húsz esztendő óta, a mikor t. i. a katonaságtól végleg elbocsátott. Mert azért, hogy Danikának hívják, ne képzeljen az olvasó valami suhanc gyereket. Ez a kicsinyített néven való nevezés csak a község iránta táplált osztatlan szeretetének nyilvánulása. Valóságban azonban ő 44 kemény esztendőket át-tapostott meglett ember, három gyereknek neveletlen apja.

Rendbe hozván így két fityókkal az organizmusában megbillent egyensúlyt, öltözködni kezd magyaros tempóval, amely nehéz munkában több baja van vele a feleségének, mint a három gyermekkel. Mert úgy kell neki kézbe adni a szappant, a törülközőt, fésűt, kabátot, kalapot, pálcát, mig végre utcakepes lesz s ballaghat a hivatalba. — Nem előbb azonban, mig egy harmadik fityókkal is be nem kebelez s fináncolatlan futtakival töltött pipáját agyarára nem helyezi.

Akkor egy két gromba szót szól a feleségének (nem kell elkapatni az asszonyt) és eltávozik hazulról. Az csak mereven a véletlen dolga, ha időközben találkozik még a komával vagy a sógorral s a szép özvegy asszony boltjába betérnek egy fityókra.

De hát mi az Isten csodája az a fityók?

Oh szeretetreméltó olvasóm, de jámbor lélek lakhatik benned, ha még eddig el nem talátd!

Hát az a fityók egy picinyke jószág, kissé öblös kebellet és hosszú nyakkal, azon boldog szerepre rendeltetve, hogy az a n y a cilinderből ő szállítsa az életitál (aquavitae), mit paraszti nyelven pálinkának is neveznek, az epedő emberi torokba. Szerencsés kis üvegese, oly bájos kotyogással szabadul ki belőle a pálinka, mint a tilinkóból a hang, — ha billegtetik.

Es amit én itt egy képzeleti subjektumról — Danikáról — elmondottam; ugyanaz elmondható Péterről, Pálról, Jánosról és még igen sok magyar emberrel ad majorem Judaeorum gloriam (a zsidók nagyobb dicsőségére)

Hogy pár év tized alatt mennyire tökéletesedett népiünk a pálinka ivásban: azt fájdalommal tapasztalhatja mindenki, ha nem restel betekinteni a szegényebb osztály viskóiba. Férfi és nőnemeu levő halandók mindennapi érintkezésben állnak a fityókkal, szívják magukba belőle a legalaposabb butaság tejét, sőt rátukmálják a gyermekekre is, hogy idejekorán eltoppintassék azoknak fejledező értelmi tehetsége.

Hiába állítjuk, hogy a tótoktól nem ragadt ránk semmi, mert ezt a passziót tőlük vettük. Am azoknak jó lehet, mert köztudomásu, hogy tót embernek a pálinka meg az imádság tartja a lelket, de nekünk, magyaroknak nem való, már csak azért is, mert a tótok nemzeti itala.

„Bort megissza magyar ember jól teszi,

Tőle senki e jogát el nem veszi.”
mondja Vörösmarty. Hát igazsága is van. A bor emel, lelkesít, bátorít, illető mennyiségben: a pálinka sülyeszt, butít, tunyává tesz s úgy elesulítja az emberen az Isten képét, hogy azt bizony nem fogadná el magának a Jehova.

Láthatni támolygó alakokat, a kiknek arcuk mikor halvány; részvörös; mikor pedig piros akar lenni: akkor kék. Es ezek semmiféle más festéket nem használnak e különös színezés állandósítására, mint a pálinkát.

S ha még az istenadta magyar ember saját házául elégitene ki pálinkabeli vágyait mint Danika, az még hagyján, de elmegy a „fehér lóba” meg a „kék macskába” meg ördög tudja mi néven nevezendő tizenhatodrangú lebukokba s ott fityókat fityókra halmoz. dúslakodik a csapra vert hitelben és úszik az adósságban.

Ferenc öcsém ugyan sokszor elmondja, amit a szép apjától halott, hogy: mindig jó szél az, mely az embert a koresmába hajítja, hanem hát sok bolondot elmond ez az én Ferenc öcsém. Aztán meg neki az az egyedüli szenvedélye, hogy más emberséges kétlábu állatot leltasson.

Hogy a koresmabeli gyönyörködésnek rendesen a család issza meg a keserűbb levét, az bizonyításra nem szorul. Hány gyermek rongyoskodik, éheznek, fáznak, mert a ruháskára valót a gondos (?) családapa elfityókozza? Hányan sóhajtának fel könnyek közt itt, ott és mindenütt? Minket a pálinka, az ital tett árvákká, özvegyekké! A legjobb esetben is, midőn a morosus ember hazalép családjá körébe az asszony természeténél fogva nem állja meg szó nélkül a dolgot s legtöbbszörre kidukál neki a „megintés.” Oh titkos drága kínese édes otthonunknak, kit mindig módunkban áll eldögönyöztetni, ha az emberek testvérelensége vagy a sajtóságot viszonyok vagy a pálinka gőze méregbe hoz!

Józanági, mértékletességi egyletek, melyek imitt, amott papiroson létesülnek: „mind pusztá szó.” Az ember, ez a pokol kandidátusa — testét, lelkét elhanyagolhatja, de a torkát nem. Bizonyára igaz volt annak a literátus embernek, a ki azt állította, hogy Magyarországnak minden időben többet ártott a torok, mint a török. — Főleg a pálinkaivás az, mely megmetelyez egész vidékeket, egész nemzedékeket, bedönti a butaság, a tudatlanság feneketlen pocsótájába. Mert a tudatlanság felpúg és előfizetés minden névvel nevezendő nyomoruságra.

Azonban hát mit használ ez az én fogadatlan attackozásom is a pálinka, közelebb a fityók ellen? Semmit, éppen semmit! Ime a mi Danikánk hazakerülve hivatalos foglalkozásaiból, egyenesen neki megy a vakablaknak s úgy meg megsimogatja, szorongatja a fityókat, mint a fiatal szerelmes rég nem látott kedvesét. Felesége az ellenzékenkedni szerető asszonyi természetből kifolyólag gyengéden inti, hogy ne igyál már, hiszen ebbe a minutumba eszünk. O azonban a férfiúi bölcsesség rafinériájával vág vissza, hogy nemcsak enni, de inni is kell, mert történelmi tény az, hogy: Száraz Brézón a ludak mert nem ittak, csak ettek: mind kivestek.

Az asszony — természeténél fogva — tovább zsörtölődik, hogy lehetetlen annak most jól esni, hogy a sok pálinkától végre is elviszi az embert az ördög. — No erre már rá sem hallgat a férfi, az ördögtől annyit se fél, mint a ludmájától. S ha tovább is forciozza a feleség a házi békének illetlen csatározásokkal való bolygatását: olyan tekintetet vet rá, amelytől Julis asszonyban benne marad az ige, a mi megint csak azt bizonyítja, hogy az emberi tekintet még a legvadabb állatokat is képes megszelídíteni.

Addig aztán csak derék a dolog, míg a „magunk főztjé”-ben tart, mert megvagyunk győződve annak tisztességes karakteréről, de mikor a zsidóra szorulunk: az már keserves állapot. Danikáról rendesen meg lehet tudni, hogy az eigenesz járja-e még, vagy pedig már a „körül-büdös” zsidó liferálja a fityókba valót? mert ilyenkor kedélye egészen meg van törve, úgy jár, kel az utcán, mint egy bús bika, aki feltette magában, hogy addig megy, míg egy kutyát nem talál, a kit a levegőbe lödítson.

Es hiába beszélne Péter apostol is a fityók kultusz ellen; meghallgatásra nem talál, Danika azt állítja, hogy ő keresi azt és ki bírná megcáfolni? hogy eleget koplalt ő, mikor a császár kenyérét ette, az is igaz lehet; hogy ennek a keserves életnek mindössze is három gyönyörűsége van: u. m. a fiatal menyecske, a boros kanesó, meg a pálinkás fityók, egyiket sem kell negligálni.

Es nem is negligálja. A hajnalnak fényességét egyedül a fityók köleszőz, az este setét homályát csak a bor oszlatja s szegi be a jókedv hétszínű szírványával, bármit beszél az asszony, igaz a mit firer ur Flinta mond: „az a mienk, a mit lenyelünk!”

Fajabusz.

A „földadó-kataszter” rövid és népies ismertetése.

Irta: Szalay Pal,
m. kir. kataszteri felügyelő.
(Folytatás.)

A vett értesítvényből a földbirtokos az összes évi földadóját látja ugyan, de azt nem, hogy esetleg melyik darab földje lehet helytelenül vagy sérelmesen bejegyezve, azért is el kell mennie a községhez és az ott feltárt kataszteri tekkönyvben s még célszerűbben az ő saját birtokivében megtekinteni, hogy:

a) nincs-e valami idegen földrészlet az ő nevére jegyezve, a mely pedig nem az övé, és viszont fel van-e véve minden birtokrészlete, a mely tulajdonához tartozik?

b) Nincs-e valamely földrészlet talán nagyobb terfogatban felvéve, mint a mekkora az a valóságban?

c) Vagy talán valamelyik természetlen vizállásos vagy sívány homokföldje van mint termőföld megadóztatva?

d) Vagy a művelési ág beírásában lehet a hiba? vagyis hogy szántóföldnek volna beírva, a mi valóságilag legelő vagy rét.

e) Végre, hogy valamely darab földje talán magasabb osztályba soroztatott, mint azt más hasonló osztályú földekhez vagy a bejegyzett osztály mintateréhez hasonlítva — megillette volna.

Ha ezen betekintés folytán a birtokos azon meggyőződésre jutna, hogy egy vagy más darab földje sérelmesen volna felvéve és ő ez ellen alaposan szó-

lalhat fel, akkor jelentkezhetik panaszával az előjáróságnál, vagy a felszólalások felvételére kirendelt hivatalnoknál, megnevezvén a kérdéses földdarabot s annak h. r. számát; mondja meg továbbá az okokat is, hogy miért találja a felvételt sérelmesnek.

Az előjáróság vagy annak megbízottja tartozik a felszólalást vagy panaszt a felszólalási jegyzékbe szabályszerűen bevezetni.

Figyelem fordítandó arra is, hogy a már előbb érvényben volt és még le nem járt adómentességek a régi kataszterből az újba átvétettek-e? s hogy azok az új állapot szerinti adózásnál érvényesíthetők és ha a birtokos vagy előjáróság észreveszi, hogy az nem történt volna meg, ez iránt a kataszteri igazgatósághoz jelentést teendő. Ilyenek az árteri, új ördökre, új ültetés szőlőkre stb. nyert adómentességek, melyekről alább bővebben lesz szó.

A felszólalás ílyetén bejelentése után a panaszló egyelőre megtette kötelességét, de azért nagyon ajánlatos és szükséges is, hogy majd mikor a községi előjáróság szokásos módon a felszólalásokat vizsgáló küldöttség megérkezését kihirdeti, menjen fel a községhez és tudja meg, hogy azon dülök, melyekben az ő földdarabjai fekszenek, mikor jönnek vizsgálat alá, s igyekezzék jelen lenni a helyszínen vagyis a földjén, mikor a vizsgáló küldöttség oda érkezik, mert noha panaszát az előbbi szerint már bejegyeztette, mégis ő maga tudja ott a helyszínen érdekeit legjobban óvni, előszóval előadván netalán sérelmeit és azon okokat, melyekre felszólalását alapítja.

Megjegyzendő itt még, hogy ha valaki bármi okból elmulasztotta volna felszólalását a küldöttség megérkezése előtt az előjáróságnál bejelenteni, panaszát a megérkezett küldöttség előtt még mindig jogérvényesen előterjeszheti.

Minden földbirtokos jól megjegyezze azt a fontos körülményt is, hogy az új becsles szerinti megadóztatás hosszú időre — egy emberöltőn túl is kihat és ha valakinek az adóalapja aránytalanul terhelő marad, azon még utódja sem lesz többé képes könnyíteni s a netáni mulasztást helyrehozni.

A küldöttség, úgy szinte a járási biztos a felszólalási jegyzék illető rovatába saját véleményét beiktatja s a felszólalás fel-tt első fokúlag ismét a járási bizottság határoz s határozatát a felszólaló féllel a községi előjáróság útján tudatja.

Ha a fél a járási bizottság határozatával nincs megelégedve, tizenöt nap alatt ugyancsak a községi előjáróság útján a kerületi bizottsághoz felebbezhet.

A kerületi bizottság határozata a féllel ismét rendes úton közöltetni fog s ha a fél a kerületi bizottság határozatával sem volna megelégedve, a községi előjáróság útján ismét tizenöt nap alatt a legfelsőbb fórumhoz, az országos bizottsághoz felebbezhet, mely is az ügyben véglegesen határoz.

Igen szükségesnek tartom itt megemlíteni, hogy a felszólalásoknak a fentebbi pontok alatt felsorolt módosztatás az épen most alkotás alatt álló póttörvény-cikk által akként szándékolatik módosítani, hogy:

a) ha a felszólalást vizsgáló járási küldöttség a felszólalási eseteket a helyszínen megvizsgálta, eljárásáról a járási földadó-bizottságnak kimerítő jelentést tesz;

b) a járási bizottság azután mindaddig üléseket tart, míg az összes esetekre nézve megállapodik és határozatait felterjeszti;

c) a kerületi bizottsághoz, mely is ezeket hivatalból felülvizsgálja és saját utazó küldöttségének meghallgatása mellett határozatokat hoz, melyeket azután a magyar kir. pénzügyminiszterium útján felterjeszt;

d) az országos bizottsághoz, és ha ennek véleménye lényegesen eltérne a kerületi bizottság határozataitól, akkor küldöttséget küld ki, mely a járás- és kerületi küldöttségek meghallgatása és saját tapasztalatai alapján részletes javaslatot dolgoz ki és azt az országos bizottsághoz beadja, mely is azután az ügyekben véglegesen határoz.

Ezekből látható tehát, hogy a most leírt módosztatás szerint a fentebbi pontok alatt foglalt eljárás annyiban szenvedne változást, hogy az egyes bizottságok által hozott határozatok a felszólaló féllel időközben nem közöltetnének, mert ezen intézkedés igen sok idő- és pénzvesztéssel járna, de meg a bejelentett felszólalási esetek amugy is minden fórumon keresztül mennek és a feljebbvaló bizottságok által hivatalból felülvizsgálatnak, míg feltűnik azután az országos bizottság véglegesen dönt.

(Folyt. követk.)

Pattantyúk.

Diák koromban egyik iskolatársam szerelmi mámorában a fövetkező verset faragta Viktorjának:

Arcod fehér mint a kréta,
Kalapod mellett bokréta,
Ajkad piros,
Mint a kipingált papiros.

a valaki tyukszemre találni hágni,
Azonnal kihívám duellálni,
Mert zsembemben van a bicskám,
Édes, kedves galambicskám,

Édes, kedves Vikikém!

A p-i országos vásáron a bor- és husfogyasztási bérlok sátoara előtt a következő feliratu tábla volt kifüggesztve: Bor és husfogyasztási magy. kir. adóhivatal.

X. y. hagyatékának ingóságai mint tarthatlanok elárverezendők voltak, a községi dobost, mielőtt ezen körülményt közhírré tette volna, megvesztegeti az egyik érdekelte fél egy kis borra valóval, a ki is aztán a következő módon hirdetett: Tudtára adatik mindenkinek, hogy x. y. hagyatékának ingóságai elárvereztetni fognak, de a ki azokból valamit vesz, az elveszti a pinzít.

Felölös szerkesztő: Dr. MOLNAR ISTVAN LAJOS.
Laptulajdonos és kiadó: Bittermann Nándor.

NYILTTÉR.

Megboldogult nóm szül. Király Zsuzsannával 1882 ik év tavaszán, 2000 frt erejéig a „Magyar-francia biztosító részvény-társaságnál” magamat kölcsönösen biztosítottam.

Nóm közelebbi elhunytá folytán a „Magyar-Francia” a biztosított 2000 frtot, — a szükséges okmányok vétele után — haladéktalanul és minden levonás nélkül nekem kifizette; miért is indittatva érzem magamat, nevezett társaságnak, tapasztalt coulans eljárásáért ezúton is köszönetemet nyilvánítani, s egyuttal az életbiztosítást és a „Magyar-Francia” társaságot a t. közönség figyelmébe a legmelegebben ajánlani.

Szt. Tamás, 1884 március 13-án.

Sztanimirovics János,
közs. aljegyző.

Kuszi János,
bíró.

Cseh Rezső,
közs. és tb. megyei
állatorvos.

KRONDORFI
Savanyú-Kút
STEFANIA
Koronahercegnő
forrás.
Triezt, 1882
arany érem.

FALCONE GÜSZTÁV
Főraktár:
Füsterkereskedésében Zomborban.
20-5

MATTONI
BUDAI KIRÁLY-
KESERÜVIZE
orvosi tekintélyektől legjobban ajánlva
kapható minden gyógyszerár és ásványvízkereskedésben.
MATTONI és WILLE BUDAPEST.

*) Az e rovatban közöltékért nem vállal felelősséget a szerk.

HIRDETÉSEK.

Áthelyezés folytán, **szoba butorok** és más **házi eszközök eladók.** — Értekezhetri t. **Koczkár Zsigmond** ur házánál.

Leszczynszki Lajos,
honv. százados.

Házak, kettős-malom és kender-malom
eladás.

Zomborban Szelencse külvárosban, Géza utca 279. sz. alatti

lakházak, kettős-malom,

ugy az ott levő

kender-malom,

melyhez külön lakosztály van, egy 14 lórai istálló is, szabadkézből kedvező feltételek mellett részletfizetésre eladók.

Bővebb értesítést ad **Hellmann József** tulajdonos Zomborban.

3-1

Szülők figyelmébe.

Alulírottak értesítjük Bács-Bodrogh megye tisztelt közönségét, miszerint elfogadunk teljes ellátásra **két növendék leánykát**, a kiket a szülők itt felsőbb kiképzetés végett akármely Országos Nőképző intézetbe, vagy valamely nyilvános polgári iskolába, akár a lipót-utcai Angol kisasszonyok zárdájába bejárnak. Az érdekelte szülőket előre is biztosítjuk gondos és lelkiismeretes bánásmódról és mérsékelt feltételekről.

Budapest, Szerb-utca, 2. szám, 2. emelet.

Mokry Amália,

volt zombori nőnevelőintézet tulajdonos.

3-1

Bogyó Ilka 5 frt, Bosnyák János 1 frt, Póth Mihály 1 frt, Sztahulyák Endre 1 frt, Mészner István 5 frt, Udvary Géza 20 kr, Latki József 50 kr, Hegyessy Ferenc 1 frt, dr. Goldsmidt Dezső 1 frt, Csirszka Konrád 1 frt, Loschitz Vilmos 1 frt, Loschitz Ignác 1 frt, Jusztic Károly 1 frt, Roheim Károly 5 frt, Blitz Adolf 50 kr, Bachrach Mózes 1 frt, Bachrach fiai 1 frt, Tavasy Lajos 1 drb 48-as magyar arany, Roheim Vilmos 50 kr, Roheim Heinrich 1 frt, Koráni Kálmán 50 kr, dr. Fleckenstein 1 frt, Schvell Ernő 1 frt, Schulz Kristóf 50 kr, Loschitz A. Mór 1 frt, Loschitz E. Mór 1 frt, Tauber Armin 1 frt, Krausz Ignác 50 kr, Vogl János 50 kr, Oberreiter Szilveszter 50 kr, Varga Pál 40 kr, Lazárovics István 60 kr, Sulok Ferenc 50 kr, Ruff Máttyás 50 kr, Schmidt János 1 frt, ifj. Borkovics János 50 kr, Tordy Jakab 50 kr, Snitzer Borkovics 40 kr, Nyárai György 10 kr, Barasics Antal 40 kr, Ligeti Dávid 20 kr, Veszeloovszki János 40 kr, Perr Ottó 1 frt, Guttman Károly 40 kr, Bizson Simon 50 kr, Krieg János 50 kr, a szolgabírói bankett alkalmával toasztirozásból befolyt 10 frt 50 kr. Fogadják a nemesszívű adakozók e helyütt is a gyámoltandó árva névben hálás köszönetünket. A közs. tanítótestület.

Városi közgyűlés április 7-én. 1. Igazolást választmány jelentése a bánati választókerületben megválasztott bizottsági tagok igazolása iránt. Tudomásul vétetik. 2. Belügyminiszteri rendeletek az 1884. évi városi költségvetés jóváhagyása és a városi költség-előirányzatban a hátralevő munkák feldolgozására felszámított összeg helybenhagyása iránt. Megfelelő eljárás céljából kiadatik a városi tanácsnak. 3. Belügyminiszteri rendelet a városi költség-előirányzatban Birkár Vazul alpenzárnok fizetés felemelésére felvett 120 frtnyi többlet törése iránt. A tanács a többlet törésére utasított. 4. Belügyminiszteri rendelet a gyám-pénztári pénzkészleteknek elhelyezése iránt. Tudomásul vétetik. 5. Belügyminiszteri leirat fegyelmi bírság hovatfordítására vonatkozó szabályrendelet jóváhagyása iránt. A bírságok az alapítandó tisztviselői nyugdíj-pénztárba szolgáltatandók. 6. Belügyminiszteri leirat a gyepek elhordás betiltására vonatkozó szabályrendelet módosítása tárgyában. A módosítás jóváhagyás végett újabb felterjesztetik. 7. Miniszteri leirat a cseplőgépek körül foglalkozó munkások testi épségének megóvására szóló szabályrendelet jóváhagyása iránt. Tudomásul vétetik. 8. Miniszteri leirat a magán hirdetések megóvása iránt készült szabályrendelet jóváhagyása tárgyában. Tudomásul vétetik. 9. Miniszteri leirat a lövédföldes korlátozása tárgyában alkotott szabályrendelet kiegészítése iránt. 10. Miniszteri rendelet az eb-düh terjedésének megakadályozása iránt hozott szabályrendelet módosítása tárgyában. 11. Miniszteri rendelet a bordélyügy rendezése tárgyában alkotott szabályrendelet módosítása iránt. Mind a három kiegészítés után jóváhagyás végett újabb felterjesztetik. 12. Miniszteri rendelet a tűzrendészet tárgyában alkotott szabályrendelet módosítása iránt. Kiadatott a rendőri hivatalnak megfelelő kiegészítés végett. 13. Arvaszéknek előterjesztése az árvaügyi szabályrendelet némely szakaszainak módosítása iránt. Kiegészítés után jóváhagyás végett újabb felterjesztetik. 14. Honvédelmi miniszterium rendelete egy tartalék ezred számára felajánlott laktanya építéséről szerkesztendő tervezet felterjesztése iránt. A polgármester az értelmében utasított felterjesztés tételére. 15. Közigazgatási bizottság jelentése a lefolyt félévi közigazgatási ágak állapotáról. Tudomásul vétetik. 16. Közigazgatási bizottság jelentése f. é. január 3-án, február 7-én és március hó 6-án tartott üléséről igazolatlanul elmaradt bizottsági tagok iránt. Tud. vét. 17. Tanácsi jelentés a Falcione Gyula ösztöndíj alapítványból Falcione Gyula részére megszavazott ösztöndíj állomás tárgyában hozott közgyűlési határozatunk felsőbb helyen történt jóváhagyása iránt. Tud. vét. 18. Közvetvám és helypénzszedési jog kezelő választmányának 1882. évi számadásai. Elfogadtattak s a felmentvény kiadatott. 19. A városi közvetvám és helypénzszedési jog, valamint a fogyasztási adó és italmérségi jog jövedelméről szóló 1883. évi számadások Elfogadtattak s a felmentvény kiadatott. 20. A bor, hus, cukor, kávé és sörfogyasztási italmérségi, közvetvám és helypénzszedési jog kezelésével megbízott választmány kérvénye az 1882—1883. évi működésük fejében kért 1535 frt 15 krnyi tiszteletdíj megszavazása iránt. Megszavaztatott. 21. Tanácsi előterjesztés a marhatörzskönyv vezetése s annak nyilvántartásával megbízott egyének részére megállapítandó munkadíj iránt. Kérdés intéztetik a szakminiszteriumhoz, vajjon a kezelő tisztviselőnek szabad-e a felektől s mennyi díjat szedni? 22. Számvevősegi jelentés a községre kitéve volt közmunka és elfogatási díjak kimutatása iránt. Tudomásul vétetik s a tavalyi díjtételek érvényben hagyatnak. 23. Az 1883. évi közmunka váltásági díjakról szóló zárszámadás. Tudomásul vétetik. 24. Az 1884. évre vonatkozó közmunka váltásági díjak iránti költség-előirányzat. Tudomásul vétetik. 25. Az 1866—67. évi árvaéleti-pénztári számadás. Tudomásul vétetik. 26. A városi földek bérbeadására vonatkozó árverési jegyzőkönyvek. Jóváhagyatott. 27. Gazdasági vál. javaslata a vályogvetés után megállapítandó díj iránt. 1000 drb után 50 kr állapítatik meg. 28. Kertészeti választmányának előterjesztése a városi falkolának 2 holddal leendő megnagyobbítása iránt. Hely adatik az előterjesztésnek. 29. Kertészeti választmányának előterjesztése a bajai uton Vuits-téle háztól Szemző Gyula kertjéig terjedő útvonal s néh. Falcione Gyula házától Stein-féle házig elvonuló körutakon elhelyezendő 24 db pad beszerzése iránt. Elhatározatlik. 30. Kertészeti választmány bemutatja a szabadkai gyümölcs-kiállítási bizottság által a városi falkola részére adományozott aranyérmeket. Levéltárba helyeztetik. 31. Számvevősegi végjavaslat az 1871—73-ik évi árvtári számadások iránt. A végjavaslat elfogadtatott. 32. Lakbéri szabályok. Csekély módosításokkal letárgyaltattak, felterjesztettek. 33. Cselédszerzés és tudakozó intézetre vonatkozó szabályrendelet. Az ipartörvény életbelépteig függőben maradt. 34. Köztisztviselési szabályrendelet. Csekély módosításokkal letárgyaltattak, felterjesztettek.

Egyházi müének. A rom. kath templomban husvét hétfőn a 9 órai misén Leszczynsky Mariska k. a. Weisz Lőrinc Gradualját énekl.

A moholyi r. k. plébánosválasztás f. hó 15-én husvét utáni kedden lesz; érdekel várjuk annak eredményét.

A „Z. E.“ a következő kedélyes figyelmeztetést hozza: Isten legyen irgalmas-kegyelmes azoknak, kik anyósom, özv. Aradszky né urának. Kínizsy utcában 759. b. sz. alatti házába hatósági küldetés nélkül merik lábukat betenni. Pecszarszky György.

O-Kanizsai hírek A napokban vették fel sirjából és boncolták fel egy két hetes kis csecsemő hulláját, melyet anyja bejelentés és egyházi szertartás nélkül temetett el. A boncoláskor kiderült, hogy a gyermek éhen halt. Anyjának nem levén teje, zsiron sájt tojás s más ily nehéz étkekkel táplálta, melyet gyenge szervezete megemészteni nem bírt. Napfényre jutott az is, hogy a leány saját édes testvérétől lett anyává. A testvérek anyjuk beleegyezésével éltek bűnös viszonyban. A vérfertőzöttség elkövetők anyjakkal együtt kihallgattattak s megérdemelt büntetésüket a törvény fogja rájuk szabni. — Hajóhidunk ügye a végleges szerződés aláírása következtében elintéztetett, a jog megvétele 25 ezer forinttal már ki van fizetve. Valószínű, hogy ez év augusztus hónapjában már közlekedhetünk rajta. — E hó 24-én jönnek meg véglegesen lovas csendőreink; az őrség két őrsvezető és öt csendőrből áll. A tanyai gazdák tehát nyugodtabban hajthatják éji nyugalomra fejüket, nem kell rettegniük a kapca-betyárok látogatásaitól. — A szabadelvű párt husvét ünnepeiben tartja meg értekezletét; jelőltől a kerület jelenlegi követét lépteti fel. A függetlenségi párt részéről még eddig semmi mozgalom sem történt, úgy látszik hallgattani fog; hisz beszél helyette a ceglédi botrány. Az efféle pedig a mi népiünk lelkéből utálja. — A mai anyagi korbán jól esik látni népiünk mély vallásosságát; hogy mily ragaszkodással viseltetik vallásához, kitűnik a husvétüi gyónás és áldozáshoz való járulásából; templomunk egész napon át zsúfolásig telve van az ájtatoskodókkal. — A polgári olvasókör husvét ünnepeiben könyvtára javára táncestélyt rendez. — Iskoláink felsőbb osztályai a tavaszi munka beállta következtében kongnak az ürességtől és azon rossz szokás miatt, hogy a szülők, ha gyermekük a 12. évet betöltötte, azonnal kifogják az iskolából, bár a törvény világosan elrendeli, hogy a tanuló köteles a 12. év betöltése után is az iskolai év befejeztéig az iskola látogatására. Nálunk ezt azonban figyelembe nem veszik. Helyén volna iskolai törvényeinknek erre vonatkozó szakaszait egész szigorral végrehajtani. — Piacunk szemetjét még eddig nem söpörte ki a Tisza árja; ugyan mikor esik ki fogja megtisztítani a hónapokon át összegyűlt szeméttől? Jó volna ezt tudni! — A halnak kilója: ponty 70 kr., harcsa 60 kr., a keesege csak 1 frt 80 kr. — Az agg legények ez évben is megtartják estélyüket Homay J. vendéglőjében. — A mult napok alatti fagy e vidéknek mondhatni egyetlen gyümölcsöt, a barackot, kevés kivétellel már megérlelte, a fák alja telte van megfeketült barackvirággal. r. l.

F. hó 6-án választattak meg Ujvidéken a városi képviselők, a kisorsoltak helyébe. A választás eredménye következő: Dr. alföldi Flatt Győző, Schreiber Nándor, Dr. Szűcs Ignác, Sottics Sebestény, Formayer Ferenc, Balla István, Braun János, Horváth György, Juba Adolf, Kulcsár Sándor, Mudroch Ferenc, Szavics Mita, Jovanovics Gy. K., Bugarszky Velimir, Gavriliovics István, Jovanovics Dusan, Dimitrievics Misa, Koda Gy. D., Moljacz Gavra, Rakics Platon és Schillies Marko P.

Dautováról írja levelezőnk, ritka hosszú élet cím alatt: A mai nap átvett halottkémii jelentés szerint egy nem mindennapi kort számláló egyén halálesetéről tehetek tudósítást, ugyanis: egy Főr István nevű 50—60 év előtt, Baranyamegye Egerágról — valószínűleg az akkor divó katoná fogdosás elöl menekülő — Dautovára származott egyén mai nap 104 éves korában rövid szenvedés után meghalt. Ide származásuk a tehetség gazdálkál bérsekedett, később saját ügyességéből faragó ember lett; készített háztetőkre való faszereket, fejsz székelt, mosó és teknő lábakat, tilókat és több efféle keresettel tartotta fenn magát, míg végre a lakosok könyörületére szorult.

Ujvidékek a m. héten két vendége volt. U. i. kedden f. hó 1-én Szulik József érs. iskolalátogató ur az ujvidéki rom. kath. hitf. népiskolákat látogatta és a tapasztalt eredményt örömet tudomásul vette. Szombaton f. hó 5-én Czirfusz Ferenc kir. tanácsos és tanfelügyelő ur délelőtt az ujvidéki kir. állami ipar- és kereskedelmi iskolát meglátogatta és délután a közigazgatási bizottság ülésén vett részt.

Vásárok a megyében április hóban: Baján 24-én. Kulán 27-én. — Pivnicán 17-én. — Zsablyán 15-ikét megelőző vasárnap.

A személyzállító gőzösök menetrendje 1884. évi április hó 1-től kezdve további intézkedésig. Felfelé: Bezdánból Budapestre: naponta 9 órakor este. Lefelé: Bezdánból Zimonyra: naponta 8 órakor reggel. Bezdánból Orsova- és Galatzig: szerdán, pénteken és vasárnap 8 órakor reggel. A Mohács-Pécsi vasut vonatai a gőzösök meneteivel közvetlen összeköttetésben állanak. Bezdán, 1884. március hó 31-én. Az ügynökség.

A helybeli szerb választók ma, pénteken d. u. 5 órakor a szerb hitközség háza nagyteremben előterkeztetlet tartanak.

Egyik keresett helybeli orvos jó két lovú könnyű hintáján Csonoplára ment a napokban — és gyalog jött vissza, azon egyszerű okból, mert hintaja és lovai a sáponyai szállásoknál besülvedtek... az utba, mekkora föllentésnek veszik majd ezen igaz hirt száz év múlva!

Színházi műsor: vasárnap „A piros bugyellárás“, népszimnű. — Hétfőn „Üdvöske“, operette.

Szabadkáról beavatott kéz értesít, hogy az ott székelő kiállítási alkerületi bizottság fáradozását is jelentékeny siker koronázta, mert eddig 200 bejelentés érkezett. Szigethy József titkár, id. Vojnits Lukács, Vojnits Dávid és Petrovits György urak a kerület arravaló gazdáinak és iparosainak buzdítását

versenyző ügyszeretettel végézik. Ha az ujvidéki alkerületről is hasonló fogunk jelenthetni: akkor meggyenk nyugodt öntudattal nézhet az orsz. kiállítás megnyitása elé.

„Szemtelenségek koszoruba“ vagy „A nevelésügy korrupciója“ címen Huszár Sámuel, O-Kanizsa község aljegyzője, Mester János ortani néptanító ellent egy, 40 kis 8-ad rétű lapra terjedő paskvillt nyomtatott ki Bittermann Andor szabadkai nyomdájában. A füzet égbekiáltó erkölestelen életet tulajdonít Mesternek s őt a társadalmi súlyedtség olyan lealacsonyító színében mutatja be, hogy e rajzot önkénytelenül is torzképnek hajlandó az ember tartani. Mert ilyen rossz emberek a valóságban nem léteznek. Mi nem vagyunk oly közelről avatosak az ottani viszonyokban, hogy tárgyilagosan megítélni tudnók, vajjon áll-e Huszár aljegyző oly tekintélyben polgártársai előtt, hogy ő ezen nagymérvű erkölcsi fölháborodásra és annak ilyen kiméletlen nyilatkoztatására jogosult? Viszont azt sem lehet egy szóra elhinni, hogy az ottani rom. kath. iskolások, mint Mesternek közvetlen előjárósága s nyilvános életének állandó szemtanuja, a leirt fokozatos erkölcsi rothadás büzét elédigg meg nem érezte volna s annyira erélytelen lenne, hogy a nevelésügy ellenőrzésére csak mellékesen illetékes közegek feljajdulására várakozott. Végül ki kell jelentenünk, hogy akár mint áll az illető tanítónak szénája, nézetünk szerint ez a hang, ez a mód rosszul van választva. Hiszen fegyelmi vizsgálatot ilyen, de még sokkal kevésbé büns egyén ellen is, akárki provokálhat és annak folyamata közben lehet módja mint vádlónak, erkölcsi felháborodását komolyan érvényesíteni. Mi tehát addig, míg a bizonyára minél előbb megejtendő vizsgálat során kitűnik, hányadán áll a dolog, ezen füzetek felett részletes nézeteinket nem nyilvánítjuk; csak azon óhajunknak adunk kifejezést, vajha O-Kanizsán ez az irodalmi fellépés se olvasóira, se követőkre ne találjon. Mert ilyen meztelenségű közszemlére állítva, még a merő tiszta igazság is piritó.

Színház. Hétfőn a karszemélyzet javára kisserzamu közönség előtt Váradí Józsefnek, a szabadkai színházulat népszimnűénekésének közreműködésével „A falu rossza“ került színre. Az előadás egészben véve semmi élvezetet nem nyújtott, mert sok nagyobb szerepben a virágvasárnappal szétbomló régi társulat kardalosi próbálgatták szárnyaikat, s vergődésük a jobb érkeket is folyton zavarta. A címszerepet Váradí József, a vendég játszotta. Jó színpadí alak, rendkívül erős és tömör mély baryton hanggal, mely azonban a kellő melegséget nélkülözi. Játéka is jóformán hidegen hagyta a hallgatóságot. Néhány dalát megtapsolták. Gonosz Pistát Szepessy chablonszerűen ábrázolta. Feledí Boriskát Jellenffy Jolán, Battyk Teresit Berzsenyi Margit elég jól játszották. A többiek nem lendítettek az előadásban. Az állítólag 8 tagból álló zenekar 5 tagja felett nélkül működött. — Kedden — nálunk először — Valliers Mária 3 felvonásos vigjátéka: „A kölcsönkért feleség“ adatott. Rabatoul tengerész kapitány unokaöccsére Gontránra nézve fontos feladat, hogy az őt meglátogató nagybácsival elhitesse, hogy igazat irt neki akkor, midőn megnősüléséről értesítette. Mint hogy pedig Gontrán föllentett, feleség híányában kölcsön kéri jó barátjától Rissolintól a nagybácsi látogatása idejére annak nejét. Ebből a furcsa kölcsön-ügyletből egy csomó mulatságos jelenet fejlődik, melyek a cselekvény soványságát tetszetősen feledeztetik. Az előadás jól ment s mindvégig derültésben tartotta a nem nagy számú hallgatóságot. Gontrán szerepében Szepessy, Rabatouléban Dancz Lajos, Angéleban Berzsenyi Margit teremtették meg az est sikerét. Az előadás a kihagyások folytán már egy negyed tizkor véget ért. A színlapon most is az állt: „vége tiz órakor.“ — r — a.

A „Z. és V.“-ben megjelent Scorpió aláírású interpelláció, melynek az a látszata akar lenni, hogy a vármegye söror-komai okokból adta Czirfusz Dezső, szigorló orvosnevendéknek a Kovács-féle 160 frtos ösztöndíjat, a következő miniszteri leirattal szemben tárgytalan és tendenciózus. A miniszteri leirat így szól: „403. szám. Vallás- és közköztartási m. k. miniszter. Czirfusz Dezső Kovács-féle ösztöndíjas és orvosszigorionak azon kérvénye ellen, hogy az élvezett ösztöndíj az 1883/4. szigorlati év alatt is kinyerhesse, itt helyütt észrevétel fen nem fogóván, a kérvényt, a megye közönségének, mint illetékes pártfogónak, vonatkozólag m. évi 339. és 17485. sz. a kelt jelentésére, további szives eljárás végett azzal küldöm vissza, miszerint az ösztöndíj esedezzenek az 1883—84. szigorlati évre csakis azon esetre léssen kiadható, ha ő a szigorlatok sikeres letételét igazolandja. Budapestben, 1884. évi január hó 6-án. A miniszter meghagyásából Szász Károly s. k. miniszteri tanácsos. Bács-Bodrogh vármegye közönségének Zomborban. A másolat hitelül Mihelics Péter, m. kiadó-aljegyző.“ Ebből kitűnik: 1. Hogy az ösztöndíj csak a folyó tanévre adományoztatott. 2. Annak kiadása föltételekhez van kötve. 3. Ez ideig a föltételek nem teljesülhetvén, az ösztöndíj se vétetett föl. Czirfusz Dezső ezen ösztöndíjat mint III. osztályú jó tanuló, a megyei közgyűlésnek 1872. évi okt. 14. 352. sz. határozatával nyerte el, melyet a nmsági miniszterium 1872. nov. 4. 28805. sz. a. helybenhagyó tudomásul vett; elnyerte tehát akkor, midőn édes atyja sem tanfelügyelő sem a megyei bizottságnak tagja nem volt s midőn a megye élén még más — épp-n nem rokon — férfiak állottak. 1883-ban azért nem hirdtetett új pályázat, mert Czirfusz újabb kérelme annak kiírását megelőzte. Egyébiránt, ha valaki különben valamely jótéteményre kvalifikált, nézetünk szerint az, hogy a főispán véletlenül rokona neki, hátrányul logice be nem számítható.

Irodalom.

Kvassayné Kun Melania, az újabb írők közül igen elnyösen kiváló kezelője a tollnak, meggyenk büszkeségre jogosított, „A sors kegyence“ című egy kötetes regényét bocsájtotta közzé. A díszes kiállítású munka Dubrowszky és Franke budapesti cég kiadásában jelent meg. Ára 2 frt.

Hoós János a dévai áll. tan. képezte zenetanára 14 eredeti népdalt szerzett Tompa Mihály költeményeire. A mű a lehető legcsinosabb kiállításban Táborosky és Parsch nemzeti zeneműkereskedők bizománnyában fog megjelenni. — Előfizetési ára 1 frt; bolti ára nagyobb lesz — Gyűjtemény 5 példány után tiszteletpályán adatik. — Az előfizetési pénzek legkésőbb május 10-ig szerzőhöz Dévára beküldendők.

Hazánk nepeköltsézi kincstaraból. A „Magyar Dal-Album”-ból ez év folyamán jelenik meg az V. kötet, a 801—1000 számú dallamokkal, és pedig 10 havi füzetenben, füzetenként 20, tehát 10 füzeten összesen 200 dallammal zongorára alkalmazva. A most megjelent áprilisi füzete tartalmazza a következőket: 1. Fekete lovam hej be tarka. 2. Falu végén van egy kis fehér ház. 3. Falu végén kurta kocsmá. 4. Fáj a szívem, jaj anygom. 5. Fehér cipő, szalonna. 6. Fehérvári dombon ülő cigányok. 7. Fehérváron az élet. 8. Fekete szárú eseresznye. 9. Fekete tyúk iromba. 10. Fel! fel! vitézek a csatára! 11. Felülről fordított a szél. 12. Fogy már a nap melege. 13. Fűtül a szél. 14. Gábor d-ak mélyen elmerülve. 15. Ha betekint a betyár a csárdába. 16. Ha kimegyünk rózsám a szőlőbe. 17. Hallja-e hallja-e kis violám? 18. Halvány arcom két kezembe. 19. Ha madár lehetnék. 20. Ha még egyszer lány lehetnék. — Az ötödik évfolyam előfizetési ára bérmentes szétküldéssel: 10 füzetre 1 frt 80 kr., 5 füzetre 90 kr., egy-egy füzete ára 25 kr. — Előfizetések postautalványon a „Magyar Dal-Album” kiadóhivatalához Győrbe intézendők.

Megjelent és beküldött: „A legszentebb nap,” vagy: imák és elmélkedések a szent gyónás és áldozás napjára. A buzgó katolikus hívek lelki épülésére, főpásztori kegyes jóváhagyással. Kiadta Fonyó Pál, Kalocsán 1884. Malatin Antal betűivel. — Ára tüzve 49 kr., félvászonkötésben 55 kr., egész vászonban 60 kr., aranyfűzővel 75 kr., finom bőrkötésben tokkal 1 frt, csattal 1 frt 20 kr., mely rendkívüli olcsósággal hason terjedelmű kiadványoknál nálunk alig találkoznunk. — A megrendelések legcélszerűbben postautalvánnyal és levelező lappal eszközöndők, — s kik a megrendelési árat szerzőnek Kalocsára (nagyobb papuvelde) előlegesen beküldik, a művet készítés alatt bérmentve kapják. Papi megrendelők a művet füzve, vászon- és félvászonkötésben intenciók végzése mellett is kaphatják.

Fővárosi levél.

A nemzet kincse.

Most midőn az összes hazai vasutak a husvétii ünnepek alkalmából 50% árkedvezményt engedélyeztek az Ötvös kiállítás látogatói óhajtoznak, szolgálót véltünk tenni mindazoknak, kik Budapestre rándulni akarnak, azzal, hogy e kiállítást részletesebben és mégis díchejba szorítva leírjuk és pedig úgy, hogy e leírás az illetőknek esetleg kalauzul is szolgálhas-on.

A nemzeti muzeum képtárának első termébe lépve, az 1. sz. szekrényben óskori aranyékszereket látunk, azoknak töredékeit, a cőfalvi csákányt — minő összesen csak 4 létezik, — a nagy 3000 gramm súlyú fokorni leletet, arany csészéket, 12 db nehéz, a kelta időből származó arany karperecet stb. A 2. sz. tárlóban szintén óskori tárgyak vannak. A 3. sz. tárlóban levő óskori arany leletek közül különösen kitűnik a híres szarvaszói lelet, a sodronyos díszek és ékszerek. A 4. sz. tárlóban karikákból készült súlyos, tömör arany láncokat látunk, melyeket a régi emberek nyakukon viseltek és egyes szeméket pénzüli is használták. Az 5. szekrényben két nagyon érdekes egyiptomi mű van, melyeket Egyeden találtak. E művek a Ptolemeusok korából valók, kik kelta zsoldosokat tartottak és valószínűleg azok hozták ide e tárgyakat. A 6. sz. szekrényben Magyarországon talált római gyűrűk vannak. A 7-ikben antik cameaok és intaglioik. A 8. sz. oszlopon egy római ezüst háromláb (tripos) van; valószínűleg Diocletian császár idejéből. A 9. sz. keretben homoruan vésett drágakövek vannak, köztük 16 antik, melyek közül legfontosabb a közepén levő s Pulszky-Possidon név alatt ismeretes nagy carneol. A 10. sz. szekrényben római ékszerek vannak. A 11. sz. szekrényben van a nagy-szent-miklósi híres 2600 arany súlyú arany lelet. Sokan azt mondják, hogy ez Athanarik gót király kincse, de több jel mutat arra, hogy világverő Attiláé, kinek éppen hadutja mentén találták. Itt van a híres magurai lelet is. Mind a két leletet 5 Felsége a király állítja ki. A 12. sz. szekrényben népvándorlárkorabeli tárgyak vannak. A 13. sz. szekrényben van a kun-ágotai népvándorlárkori lelet. A 14., 15. és 16. sz. tárlókban népvándorlás és pogánykori magyar leletek vannak.

A második teremben, e roppant helyiség szekrényeiben állítottat fel valamennyi egyházi ötvös-munka és pedig annyi, amennyi még soha a világ egy muzeumában vagy kiállításán sem volt együtt. A keresztény művészet legelső felénk kísérleteitől: a románkori tárgyaktól kezdve, annak a góthika és a kora renaissance stíljében tartott leghatalmasabb kifejezéseig és le egész a barokkstíly hanyatló művészetéig, minden képviselve van. Az 1. sz. szekrény a kereszténység ifjúkorának emlékeit tartalmazza, melyek a VIII.—XII. századból valók és roppant ritkák. A 2. sz. szekrényben a görög-keleti művészetnek hazánkban található emlékeit látjuk. A 3. sz. szekrényben van többek közt Szent László ezüst mellszobra, továbbá állítólag Csák Mátéé, egy nagy ezüst madonna, egy csodálatos alakú gyertyatartó, egy ezüst kürt és végre nemzeti nagyságunk Anjou-kori emlékei az aacheni kincstárból. A 4., 5. és 6. sz. tárlókban az aacheni kincs egy része állítottat ki. A 7. sz. tárlóban aranyba és ezüstbe foglalt sodronyománcos oltárképek vannak. A 8. sz. nagy középszekrényben a góth stíly 15. és 16. századbéli kelyhek, pástorbotok és monstranciák. A 9. és 10. sz. tárlókban drágakövekkel díszített zománcozott ezüstbe kötött könyvek vannak. A 11. sz. szekrényben van többek közt Szent István királyunknak életnagyságúnál nagyobb ezüst mellszobra Bernini híres szobrától, továbbá arannyal és ezüsttel kirakott oltárkák és ereklyetartók. A 12. sz. szekrényben a renaissance, barokk és rococo tárgyak vannak telállítva. A 13. számban 25 kehely, 5 fészület, 6 urmutató és 6 ampolna tálcával látható. A 14., 15.

és 16. sz. tárlókban sodronyománcos apróbb tárgyak, boglárók, csatok, kapcsok, olvasók és ereklyetartók vannak.

A harmadik terembe lépve, a közepén van az 1. számnak jelzett korona-szekrény. Itt van III. Béla királynak és nejeinek két halotti koronája, egy 6 águ korona és országalmá, s egy másik 8 águ, mely utóbbi valószínűleg Szent Margit koronája; továbbá Constantinos Monomachos görög császárnak Nyitra-Ivánkán talált koronája. E szekrény középpontját Boesky István híres arany-koronája foglalja el, melyet 1605-ben Lala-Mehemed nagyvezér a szultán megbízásából adott át neki, hogy koronáztassa meg magát vele. A 2. sz. szekrényben billikók, kupák, serlegek vannak. A 3-ikban van a 830 arany súlyú híres Pálffy-féle billikom, továbbá talpas csészék, structojás-billikók és poharak. A 4. sz. szekrény a magyar ötvös-művéség legremekesebb darabjait, a szemkáprázató ékszereket foglalja magában. Az 5. sz. ékszerszekrényben rendkívül díszes és értékes kerestek és másfák vannak. A terem bal sarkában áll a kiállítás egyik legimpozánsabb darabja, az 1548-ban készült óriási losonci bortartó kancsó.

A negyedik teremben az 1., 2. és 3. sz. szekrényben asztali készletek vannak, u. m. poharak, kannák, óriási méter magas serlegek, kancsók, kupák. Itt van még törökverő Eszterházy Lászlónak asztaldíszet képező ezüst lovagszobra is. A 4., 5., 6., 7. és 10. sz. tárlókban és a 11. sz. szekrényben nagybárá szász ötvös-művek vannak. A 8. és 9. sz. tárlókban ruhadíszek láthatók. E terem oldalán 12 régi módra felkantározott, forgókkal díszített léfé látható; alattuk rendkívül díszes régi nyergék, az oldalalakon pedig teophannok fegyverekkel.

Az ötödik és utolsó terembe lépve meglep bennünket az a gazdagság és pompa, melyet őseink az asztali készletekben és lakhelyiségek feldíszítésében üztek. Az 1. sz. szekrényben s a két és 3. sz. tárlókban asztali készletek vannak. A 4., 5. és 6. fali szekrényekben kancsók, dísz-dobozok, asztalnémeik, csetek stb. láthatók. A 7—13. sz. szekrények különféle apróbb és nagyobb házi dísz tárgyakat, csecebecséket, óriási ezüsttálatkat stb. tartalmaznak. A 14. sz. szekrényben díszórák és zománcozott tárgyak, s a 15. sz. alatt a falon vert ezüst képek vannak. Az oldalalakon kardok, pallosok, buzogányok, csatacsillagok és török, továbbá régi hadizászlók láthatók. A 18. sz. tárlóban erdélyi zománcművek, a 19-ikben filigrán-ékszerek és a 20. sz. szekrényben összehasonlításul szolgáló kínai, indiai és török tárgyak vannak. E terem mentén felállított tárlókban nagyszámú, felette érdekes régi zseborák s arany, ezüst és drágakő-szelencék láthatók.

A kiállításnak illetően leírás azonban még csak megközelítőleg sem nyújt fogalmat annak valóban mesés fényéről és gazdagságáról s részletes leírással és felvilágosítással a közelébe megjelenendő nagy katalógus fog szolgálni, addig pedig a kis katalógus adja meg a szükséges tájékozást.

Vende Goma.

Belgrád, 1884. április 7-én.

A ministertanács nemrég Pavlovics pénzügyi minster által előterjesztett adóügyi átalakulásának programját tárgyalta és jóváhagyta s így az erre vonatkozó törvényjavaslatok nemokára készek leendnek. Ezen program értelmében az eddigi fejadó, a szabadalmi- vagy iparadó, új adók sora által fel fog cseréltetni, a mint ezek a nép jövedelmi- vagy kereseti viszonyainak majd legjobban megfelelnek. A gazdasági népesség leglényegesebb adóváltozásokon fog keresztül menni. Ezen népszótály eddig csak fejadót fizetett, mely adóból még a leggazdagabb birtokos részére, csak 60 dinar esett. Most már ezentel a földbirtok területe, mivelhetése és minősége szerint fog megadóztatni, mi által nagyobb adófizetés fog történni, mindaddig, de ez csak az állami terheknek jogszerű felosztása leend, mert eddig nagyobb adót csak a városok és iparosok fizettek. Ezenfelül épület-, javadalmi- és jövedelmi adók is fognak szerveztetni. A javadalmi adó a forgalom tőkéi, kamatai, ingatlanágai után adott kölcsönökre, haszonbérékre, osztalékokra stb. fog vonatkozni. A jövedelmi adó a kereskedelemre és az iparra fog vonatkozni, becséls utján fog kiratni. Mai nap a kisebb iparosok aránylag túlságosan vannak megadóztatva, míg a leggazdagabb nagybirtokos vagy gyáros, mely legfeljebb 700 dinárig megadóztatható. Ezen fognak most az új adók által segíteni. A hivatalnokok fizetési is jövedelmi adóval fognak terheltetni.

Egyben az egyenes adók átalakulása alkalmával a közvetített adók is változás alá esnek; különösen az italmérségi adó, mely bonyolódottsága folytán most oly nyomasztó, hogy a beszedés majdnem lehetetlen. Ezen adót egyszerűsített adóval jövedelmeknek is akarják csinálni, úgy, hogy ezentel sem a sikkasztásnak, sem az adókedelmelésnek helye nem leend.

Az összes adók illeténi átalakulásával a kormány pénztárát lényegesen fel lehet segíteni, úgy, hogy deficit többé nem fog elő fordulni, legalább is normális időben, habár akkor többet követelnek is pénzben mins most. A jövedelmek nagybővítése nélkül, Szerbiának pénzügyi viszonyait állandóan biztosítani nem lehet, azért is a kormány egész tekintete ezen pont körül forog. Hogy az adók szabatosan befolyjanak, erre nézve különös állami közegek fognak szerveztetni, mi által a rendőri kezelés, mely eddig az adókat behajtotta, lényegesen fog egyszerűsítettetni.

Az új adótörvények elfogadása, különösen a földadó megszavaztatása, a pórnépnek adókkal való terheltetése, nagy patriotizmus alappal bír, mellyel a skuptina pórtagjainak kell birniok; azért is sokan kételkednek, hogy a skuptina, mely nagyobb részt pórképviselőkből áll, a földadót, a pénzügyi reformjának ezen sarkkövét, elfogja-e fogadni. Ez azon tűzpróba, melyen a kormánynak keresztül kell mennie.

A szerb ministertanács az országunk új politikai beosztásának tervezetét elfogadta. Az új tervezet szerint az ország 5 kerületre és 60 járásra fog felosztatni, melyekben 5 hadtesti parancsnokság és 60 zászlóalj fog állomásozni.

A himlőoltásról.

Indiában, Egyiptomban, a keleten és a salerno-beliéknél már századok óta különféle módon gyakorlatban volt a himlőoltás azon szándékkal, hogy a himlő betegség iránti fogékonyaság a testszervezetben semlegesíttessék. Később azonban ugyanazon népek, kik szokásaikhoz különben szívósan ragaszkodnak, egészen elhagyták a műtétet anélkül, hogy egyikük tudta volna, hogy a másik mit mivel.

A múlt században egy konstantinápolyi angol nagykövetség neje, értesülvén arról, hogy e szokás kelet némely vidékein divatban van, beoltatta saját fiát, később Londonban testvérét is.

Az idegenek példái átszármanak; így történt, hogy Európában is itt ott tettek himlőoltási kísérletek, anélkül azonban, hogy e műtét sok követőt talált volna. 1788-ban, midőn a himlő a legborzasztóbb módon dühöngött, Jenner nevezetes kísérleteivel bebizonyította a himlőoltás jó hatását, minek következtében a kormányzók kötelezővé tették azt. Mindazonáltal egyes népeknél e műtét, dacára annak, hogy határozottan óvszer gyanúnt bizonyult be, ellenmondásokra talált, melyeket manap jogosultságnak kell tekintenünk. Az ismeretes tehénanyagból t. i. egy parányi a bőrön keresztül a szervezetbe vitetvén, az rögtöni ellenhatást eredményez; apró kelevények keletkeznek, s a szervezet olyan változást szenved, mely képessé teszi ugyanazon fertőzés behatásának ellenátni. A jótéményt azonban, mely a szervezetet ilyen ellenállásra képessé teszi, sokszor drágán kell megfizetni. Amerikában és Németországban a himlőoltás elleni bebizonyított kísérletekkel, hogy a himlőoltással az aszkór csiráit olthatók be. Némely vidékek, melyeknek lakói életrendszerükön mítsem változtattak, sorvadásban szenvedő betegek közt olyan betegségek fellépését tapasztalták, melyek azelőtt teljesen ismeretlenek valának.

Régibb időben az aszkór csaknem mindig örökös fertőzés volt; a jelenkorban 100 aszkórban meghalt közül 80 önszerezte sorvadásban sinlődött.

A szük-éges óvatosság tekintetéből nem lesz felesleges egy kísérletet megismertetnünk, mely e veszélyes és annyi életet kioltott betegségeknek továbbköléséről tanuskodik.

Egy helyiségben ugyanis néhány házinyulat zártak el s ugyanazon eledelkkel táplálták őket, azon nagy különbséggel, hogy némelyeknek tiszta eledelt adtak, a többinek eledelt pedig másod és harmad fokú aszkórosok nyálával fertőztették meg; az eredmény az lett, hogy a tiszta eledellel tápláltak, életben maradtak, míg a többi elpusztult sorvadásban.

Magam is tettem egy kísérletet; a himlőanyagot t. i. oltás előtt carbolsavban áztattam, s a beoltottban a fekélyedés nem fejlődött ki. E kísérletek, melyeket itt futólag említek meg, reményilem óvatossákká teszi az anyákat vagy azok helyetteseit; meggyőztetvén, hogy a kisdedekre nagyobb gond fordítandó e tekintetben is, mint a felnőttekre, mert azok sokkal fogékonyabbak bármily betegségek csiráinak fölvetelére, melyek a kor haladtával mind veszélyesebben nyilatkoznak.

Visszatérve tárgyunkhoz, azt tapasztaljuk a természetes vagyis be oltott himlőoltás és annak fertőző tulajdonságánál, hogy néhány nappal a megbetegedés után feltűnik a test felületén s ha nem áll be hamar a halál, a beteg viszanyeri előbbi egészséges állapotát. A beoltott himlőoltás ellenben nem így áll a dolog; a beteges csira sokáig megmarad a testben, miként a bizonyos rovarok által első fejlődésében megmarat gyümölcs magába veszi és meg is tartja az előző fűreg csiráját; innen van, hogy egy része az ilyen gyümölcsnek a megérés előtt lehall, a megmaradt másik rész pedig tökéletlen.

Vajjon nem ugyanazt eredményez-e a himlőoltás? Az említett dolgokat komolyan fontolóra véve azt találjuk, hogy a himlő beoltása ha megőv is hasonló betegségekétől, de néha borzasztóbb betegségek elemeit is származtatja a szervezetekbe; főképp a vészegény, görvéyes vagy angolkóros (csontsényves) kisdedeknél. Befejezésűi a következők, az emb-riség létérdeke által követelt elvek volnának foganatosítandók:

- a) A himlőoltást nem tenni kötelezővé.
- b) Nem alkalmazni azt a két éves kor előtt (e kor előtt a halandóság legnagyobb a kisdedek közt), különösen a beteges külsejű kisdedeknél.
- c) Tanácsolni, sőt elrendelni annak alkalmazását, ha a ragály fenyeget.

Figyelmet és megfontolást érdemel továbbá az egyes népek szava is. Különösen kiemelendő itt az a vélemény, melynek nemrég Brasiáliában adott a nép kifejezést; hol 33,000 szavazó közül 700 nál alig szavazott több a himlőoltás mellett. Egy Németországban tartott gyűlésen is negyven orvos ellene nyilatkozott. Reméljük, hogy az egészségügyi és községi hatóságok e tárggyal foglalkozni fognak, alapul és irányadóul véve a statisztikai adatok által megapoltott kísérleti tudományokat.

JÉZUS MINT EMBER.

Jézust Krisztust, az istenembert ünnepli nagyheti áhitatában az összes keresztény világ. Fekete gyász mögé rejtőzik az oltárok haragyo ékessége. Az „örök város”-ba „elutazott” haragok csengése helyett egyhangú kerepelés szólítja a hívőket a „passio” megrendítő szertartására. Jeremiás siralmainak kesergő szolozsmái verődnek vissza a templomok boltíveiről. Milliök kegyeletes gyásza keresi fel a „szent sir”-t, illleti csókjaival az emberiség üdvéért megcsufolt, keresztre feszített Üdvözítő sebhelyeit. „Aki látja és nem sir, élő hittel az nem bír.”

Harmadnapra feltámad halottaiból. A szomorúságot örömmre váltja, diadalra a gyász. Fényes menet élén csendíti meg a celebráló pap az életrekeltő „e x s u r g e!”-t. Életre válik a halál. Hívó szózatra megnyílik a sírföld. Hogy beteljék az ezredes jóslatok szava: az élet szerzője meggyőzi a halált. A „Halleluja” üdvriadója, megtért haragok zúgása, tarackok ünnepélyes dörgése közt, diadalmas körmenetben hordák körül a feltámadt istenember szobrát.

Eladó gőzcséplőgép.

Robey-féle vasrámás cséplőgép, nyolc löerejű garnitúra, vétel szerint teljesen felszerelve, jó karban és jól dolgozik, a vétel áron alól **huszonöt százalékkal** olcsóbban eladó. Tudakozódhatni Rác Vilmos úrnál Szabadkán.

6-2 3-2

Ház eladás.

Szelence külvárosában orgona utca 659. számú ház a hozzátartozó és a legfinomabb asztali szőlőfajokkal beültetett kerttel együtt szabad kézből eladó.

Staudacher József.

6433. szám.
tkvi 1883.

Árverési hirdetmény.

A kulai kir. járásbíró mint telekkönyvi hatóság közhírré teszi, hogy Angyeliás szül. Baracsanin Alka végrehajtónak, özv. Baracsanin Vázsoné és társai végrehajtást szenvedők elleni 59 frt tőkekövetelés és járulékaik iránti végrehajtási ügyében, a hódásági kir. járásbíró területén lévő Lality község határában fekvő a lalityi 233. sz. tjkben Baracsanin Lázár és Angyeliás szül. Baracsanin Alka nevében álló, A. I. alatti 261. hr. 193. ö. i. egész ház és beltelekre 400 frt, — az 1785. hrsz. szántóból Baracsanin Lázárt fele részben megillető jutalékra 699 frt 25 kr., — az 1278 hrsz. egész szántóra 169 frt, — a 947 hrsz. szántóból Baracsanin Lázárt fele részben megillető jutalékra 172 frt 50 kr., — és az A. I. alatti 1554. hrsz. egész szőlőre, melyet 16 frt 50 kr. váltáság tőke terhel, — 194 frtban ezennel megállapított kikiáltási árban az árverést elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az 1884. évi május hó 30-ik napján délelőtti 10 órákor Lality község házában megtartandó nyilvános árverésen a megállapított kikiáltási árban alól is eladatni fognak.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlan becsárának 10%-át készpénzben, vagy az 1881. LX. t. c. 42. §-ában jelzett árfolyammal számított és az 1881. évi november hó 1-én 3333. szám alatt kelt igazságügyi miniszteri rendelet 8. §-ában kijelölt óvadékképes értékpapírban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881. LX. t. c. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a bíróságnál előleges elhelyezéséről kiállított szabályzerű elismervényt átszolgáltatni.

Kelt a kulai kir. járásbíró mint tkvi hatóság-nál 1884. évi március hó 17. napján

Sztojkovits György,
kir. aljárásbíró.

Nincs többé fogfájás!

DOM MAGUELONNE főnök a tisztelendő benediktinusoknál Soulacban (Gironde)

FOG-SZERE

52-1

használatát által.

Két arany érem, Bruxelles 1883. a legmagasabb kitüntetés. — Főltalva 1873. Boussard Pierre pío által.
1 palack 1., 2. és 4 frt, por 75 kr. és 1 frt. pasta 1 frt.

Eau de Zenobie erősítő, megtartó és egyedül képes a szín viszállítására ép úgy a hajnál, mint a szakállnál, azt hajlékonya teszi és növeszti, 1 palack.
Lincture du dr. Richard. haj eredeti színe visszaállítása, rögzíti siker, 3 frt 1 palack.
Eau de Phénix I. kitünő szer a haj színének visszanyerésére, 2 vagy 3-szori használata minden további eljárás nélkül előtte vagy utána.
Eau de Phénix II. ugyanazon eredm. y mint az I. sz., siker 2 nap után.
Gouttes du dr. Thompson szak ill-festősz. könnyű használat és gyors siker

Lotion vegetale Cephaline, jótékony a fejmossa a egyszerű mind a haj övesztésre.
Annicaline toilette. Egy-üi szer mindenféle bőrbetegségek, kiütések, égések stb ellen.
Parfümök, nagy választéka az ismert angl és fra cia illatszereknek.
Poudre fleur de riz de Lahore, elismert legjobb rizpor, finom illattal.
Glycerine anglaise, kitünő szer a bőrmel fagyások ellen stb.

Főgyűnőség a nagyban eladására

A. Seguin 3. rue Huguerie Bordeaux.

Raktár Zomborban: Heindlhofer Robert és Weidinger S. és Zs. uraknál.

Uri- és gyermekkalap-raktár.

Van szerencsém a n. é. közönség becses tudomására hozni, hogy az eddig évek hosszú során át fennálló s az egész megyében jól ismert

férfi- és női cipő-raktáromat

egy uri- és gyermekkalap-raktárral

kibővíttem.

A midőn eddigi b. bizalmát továbbra is kikérem, egyszersmind kérem nagybecsű figyelmét ezen újabb üzletágra is kiterjeszteni, s ebbeli szükségletét nálam beszerezni, annyival inkább, mert raktáromon a legnagyobb készlet s választék áll rendelkezésre, olcsó, pontos s szolid kiszolgálás mellett.

Zombor, 1884. március hóban.

Tisztelettel

Holländer József ut.

10-10

1011. szám.
1884.

Hirdetmény.

Zombor szab. kir. város tanácsa részéről közhírré tétetik, miszerint a **Falcione Gyula** ösztöndíj alaphoz tartozó, a zombori 137. számú telekjegyzőkönyvben 344-345. hr. szám alatt felvett Bánát külvárosban fekvő 360 ööl üres házhely nyilvános árverés útján f. évi április 27-én reggeli 10 órákor a városháza kistermében eladatni fog.

Zombor, 1884. április 4-én.

2-2

A tanács.

66. sz.

b. v. 1884.

Arverési hirdetmény.

Alulirt kiküldött végrehajtó az 1881. évi LX. t. c. 102. §-a értelmében ezennel közhírré teszi, hogy a kulai kir. járásbíró 4199/1883. számú végzése által Varga Gergely javára Dudás Imre kis-hegyesi lakos ellen 250 frt tőke, ennek 1882. évi szeptemter hó 29-ik napjától számított 6% kamatai és eddig összesen 37 frt 40 kr. perkoltséggel követelés erejéig elrendelt kielégítési végrehajtás alkalmával bíróság lefoglalt és 653 frt 90 kr-ra becsült lovak, kocsik, butor, gazdasági eszközök és ruhaneműekből álló ingóságok nyilvános árverés útján eladatnak.

Mely árverésnek a 4289/1883. sz. kiküldést rendelő végzés folytán a helyszínén, vagyis Kis-Hegyesen a község házában leendő eszközzésére 1884. évi április hó 20-ik napjának délelőtti 9 órája határidőül kitétik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel hivatnak meg: hogy az érintett ingóságok ezen árverésen az 1881. évi LX. t. c. 107. §-a értelmében a legtöbbet ígérőnek becsárán alul is eladatni fognak.

Az elárverezendő ingóságok vételára az 1881. évi LX. t. c. 108. §-ában megállapított feltételek szerint lesz kifizetendő.

Kelt Kulán, 1884. évi április hó 7-én.

Gvosgyák Gábor,
kir. bír. végrehajtó.

Méh eladás.

60 jói kitevelt és népes méhsereg, közöttük szép ciprusi bastardok, egyes Berlepsz kasokban, olcsón, egyenként vagy összesen, méheszeti eszközökkel együtt **SCHWERER BELA** filipovai lakos által **szabad kézből** azonnal eladók. — Bővebb érte-ítés nyerhető az eladónál **FILIPOVÁN** (Bács-Bodrogh megye) 2-2

HARLANDER

kötőfonala és orsócérnája

(Strickgarn) 16-16 (Spulenzwirn,)

A kötéfnál gyári jegye.

Az orsócérna gyári jegye.

A bécsi és párisi világtárlaton a legelső díjakkal kitüntetett.

Kitünő minősége miatt közkedvelt.

Kaphatók a haza minden nagy- és forgalmas kis-kereskedésében.

ÜGYNÖKNEK

kerestetik **tőzsdij** (Provisio) mellett saját gyártmányaink eladására

az itthelyi és környékbeli piac számára oly kereskedő, kinek a közönségnél nagy ismeretése van. 3-1

Szives ajánlatokat elfogad:
A magyar királyi kiz. szab. chemiai termény-gyár, kocsik-kenőcs-, gépolaj- és petroleum-finomító-gyár

ORSOVA (Magyarország.)

1415. szám.

Kula járás szolgabírósága.

kig. 1884.

Pályázati hirdetmény.

Bács-Bodrogh megyében fekvő — körülbelül háromezer német ajku lakossal bíró — **Kiskér** községében, hol a lakosság az orvos segélyét rendszeren igénybe venni szokta és ez által jó orvosi gyakorlatot nyújt, — a község orvosi állomás üresedésbe jövén, annak betöltésére ezennel pályázat nyitattik és választási hatánapul 1884. évi május hó 5-ik napjának reggeli 8 órája Kiskér község házához ezennel kitézetik.

Javadalmazás:

Évi 400 frt készpénz fizetés, 40 kr. látogatási díj és kézi gyógytár jogosultságának megszerzése.

Felhívtnak ennél fogva mindazok, kik a fent megjelölt községi orvosi állomást elnyerni óhajtják, hogy orvos tudori oklevéllel és egy évi orvosi gyakorlatot igazoló bizonyítvánnyal felszerelt pályázati kérvényeket, hozzám, a választásra kitűzött hatánapnak reggeli 8 órájáig annyival is inkább benyujtsák, mert később benyujtandó kérvények figyelembe vétetni nem fognak.

Kulán, 1884. ápril 4-én.

Schick Máttyás,
szolgabíró.

3-2

Árlejtési hirdetmény.

Alulírottak által ezennel közhírré tétetik, miszerint a tettes alispáni hivatal által f. évi március 25-ről kelt 6365. sz. rendeletével vonatkozóva a tet. megyei közgyűlés 1882. évi április 4. én 88. sz. alatti határozatára egy, Tatabáza községében emelendő új jegyzői lak építhetése engedélyeztetett. Az építkezés elvállalására vonatkozó versenytárgyalás f. é. április 27-én délutáni 4 órákor fog a község házában megtartatni.

Az építkezési költségek 5655 frtban levén megállapítva, a versenyezni szándékozók 560 frt készpénz esetleg takarékpénztári lőnyveeskével igazolt óvadékkal ellátva a tárgyalás helyére a fent kitett időre meghívtnak. Óvadékat nem tevők a tárgyalásból kizártnak.

Tervek, költségvetés és árlejtési feltételek f. hó 14-től kezdve a községi jegyzői irodába betekinthetők. Tatabáza, 1884. április hó.

Deák István,
jegyző.

Oláh Péter,
bíró.

1025 szám.

1884.

Pályázat.

Topolya községében folyó évi május hó 1-től két végrehajtó lesz a községi képviselő testületnek további intézkedéséig alkalmazva.

Az egyik adóvégrehajtó, ki köteles lesz a végrehajtással egybekötött és az adóügyek körül előforduló egyéb írásbeli teendőket is végezni, — évi négyszáz — a másik adóvégrehajtó, ki folyton a végrehajtásokat eszközölné, évi háromszáz forint javadalmazásban részesülend.

Az alkalmazandó községi adóvégrehajtók a községi jegyző ellenőrködése alatt állanak s neki minden tekintetben feltétlenül alárendelvék.

Pályázni óhajtók felszerelt kérvényeiket a községi előjárásra címezve folyó évi április hó 28-ig benyujtani tartoznak. Az adóvégrehajtásnál már alkalmazottak állásukat folyó évi május hó 1-én elfoglalni kötelesek.

Topolyán, 1884. április 8-án.

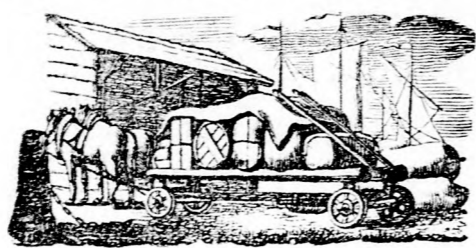
Radimetzky Ferenc,
jegyző.

Rind Elek,
bíró.

Értesítés!

A rosszakarat és a kenyéririgység felőlem városszerte azon hamis hirt terjesztette, hogy én

szállítási és bizo-

mányi üzletemet

feloszlanni szándékozom. — Mivel ez nem áll, sőt üzletemben mai naptól fogva megfeszített erővel még nagyobb tevékenységet fogok kifejteni, igen szépen kérem a n. é. közönséget, különösen a közelgő **atalköltözési idény** alkalmából, engem szíves megrendeléseivel és megbizásaival megtisztelni.

Teljes tisztelettel

Weidinger Hermann

3-2

Zomborban.

GRANICHSTÄDTEN TESTVÉREK

cs. és kir. udvari ékszerészek

Budapestről. Kristóffer 2. sz.

Ajánlják

jól berendezett raktárukat

mindennemű

arany-, ezüst-, ékszer- és zsebórákban.

Eladási helyiség: „Vadászkürt“ szállodában 3. számú szoba.

Itt időzés az ünnepek alatt.

Meghívás a kereskedelmi tudományokban való magán oktatásra.

Múlt év május havában körövény által tudattam a n. é. közönséggel, hogy itt Zomborban a kereskedelmi tudományokban a magán oktatást egyes tantárgyakban megkezdtem.

Tantárgyak voltak: 1) A kettős könyvvitel különféle módszere szerint.

2) Kereskedelmi számtan.

3) Német kereskedelmi levelezés

4) Váltótörvény az országos törvények szerint.

5) Szépírást mindenemű írás modorban.

Az egész kurzus ezen tantárgyakra — a tanuló felfogásához arányosítva — de legfeljebb 6-8 hónapig tart.

Mindazon növendékek, kik 10 havi ittlétem alatt, általam a theoretikai és gyakorlati olasz és francia rendszerű kettős könyvvitelt megtanulták, ma képsítve vannak, új kereskedelmi könyveket berendezni és mindennemű már megkezdett könyveket tovább vezetni. E hónapban naponként még néhány üres óra felett rendelkezem, mi által különösen a kereskedő ifjuságnak alkalmat nyujtok a kereskedelmi tudományokban ismereteket szerezni; ezen tanfolyamot ajánlhatom különben mindazoknak, kik vagy saját üzletükben a könyvvezetést folytatni akarják, de azoknak is, kik a könyvvezetői pályára lépni kívánnak.

Azok, kik a német nyelvet és irályt nem bírják kellőleg, nálam kiegészítő oktatást nyernek ebben, de a nélkül, hogy — ifjone módon — könyv nélkül tanulniok kellene.

Végül ajánlom magamat a helybeli kereskedő uraknak, kik eddig nem vezettek rendes könyvvitelt, — üzleteikben a kereskedelmi könyvvezetés berendezésére, — és ezeknek gyakorlati tovább vezetésére. Ezen munkálkodásom nyomán, módot nyujtok mind ilyeneknek, saját üzleti könyveiket szabályszerűen tovább folytathatni.

Május hó 1-től fogva magánlakásomon is elvállalok vidéki tanítványokat úgy oktatásra, mint lakásra és teljes ellátásra is, a legelőszöb feltételek mellett.

Zomborban, 1884. évi április havában.

Teljes tisztelettel

ROSENZWEIG EDE,

3-2

a kereskedelmi szaktudományok tanára Zomborban, Vadászkürt szálloda 2. sz.

Berlin. — HOFF JÁNOS csász. kir. udvari malátakészítmények gyárosa Bécsben. — Szt.-Pétervár.

HOFF JÁNOS-féle

malátakivonat egészségi sör.

Az általános elgyengülés, mell- és gyomorhajok, sorvadás, vérszegénység s az altesti szervek rendetlen működése ellen. A legjobbnak bizonyult erősítő szer üdülőknek mindenemű betegségek után. Ara palackonként 60 kr.

A gyógyanyag és az egészséget előmozdító készülékek belföldi egészségügyi kiállításának London 1881. érdem oklevele.

Aláírások:

Ő felsége Viktoria angol királyné. — Király ő felsége az edinburgi herceg. — Spenser, a kiállítás elnöke. — John Eric Erichsen, a bizottság elnöke. — Judge Mark B. titkár.

HOFF JÁNOS-féle

koncentrált malátakivonat.

Mell- és tüdőhajok, idült köhögés, hurut és gégefő-bajok ellen. — Biztos siker s igen kellemes szer. Palackonként 1 firtal és 60 krral is.

Köhögés, rekedtség, mell- és gyomorhajok, elerőtlenedés, lesoványodás, emésztési gyengeség ellen a legjobbnak bizonyult erősítő szer bármely betegségtől üdülők számára.

15-10

58-szor kitüntetve

Alapított 1847-ben.

A valódi malátakivonat készítmények feltalálója s egyedüli készítője:

HOFF JÁNOS

csász. kir. udvari szállító urnál, csász. kir. tanácsos.

Európa csaknem valamennyi fejedelmének udvari szállítója. Bécs I. gyári raktár: Graben, Bräunerstrasse 8. — Gyári helyiség: Grabenhof, Bräunerstrasse 2.

Elismerő nyilatkozatok és megrendelések főbb és a legmagasabb egyéniségek részéről 1882-ben ő csász. kir. fensége Károly, Lajos főherceg, Frigyes főherceg, király ő felsége a valési herceg, Ligne herceg, az oldenburgi herceg, a reussi herceg, Ferenczy kasszony, királyonk ő felségeinek felolvasónője; Mária Valéria hercegnő királyi által, mint dr. Bamberg, Schrötter, Schnitzler, Granichstäten s számos más által Bécsben.

Öt legújabb gyógyjelentés és köszönetnyilvánítás Bécsből és a vidékről 1883. szeptemberben. Sok százezeren, kiktől már lemondtak, a HOFF JÁNOS féle malátakészítmény által (malátakivonat egészségi sör) meglőnek mentve, egészségüket visszanyerték, annak még ma is örvendenek. (A felülültek saját szavai.)

Tekintetes ur! Teljes egy évig sinlőtem fájdalmas gyomorhuruttan és köhögésben, hasztala volt minden gyógyszer, míg csak az ön kifiző HOFF JÁNOS-féle malátakészítményeit nem használtam; néhány hónapja a köhögés tökéletesen megszűnt, étvágyam ismét megjött s egészségem az ön HOFF JÁNOS-féle malátakivonat egészségi sörre által tökéletesen helyreállt. Fogadjon legforróbb köszönetemet. Egyidejűleg erez magyar nyelven irt köszönő-iratot mellékelek, sziveskedjék azt minél szélesebb körben elterjeszteni. Mező Kovácsné.

Tekintetes ur! Felkérem az ön HOFF JÁNOS-féle malátakivonat egészségi söréből 13 palack s két zacskó maláta-mellékorkának postautánvételt melletti való azonnali gyors megküldésére. Örömmel tudat m, miszerint én az ön gyártmányait igen szívesen használok s azok nekem jót is tesznek s gyógyhatásosak. Mély tisztelettel Szt.-Andrá, Villach mellett, 1883. szeptember 5. Feichtl M., igazgató.

Tekintetes ur! Van szerencsém önnek azon kellemes tudósítást tehetni miszerint a HOFF JÁNOS-féle maláta készítmények eddig még valamennyi betegül, kik légyószervi bántalmak, étvágyhiány s emésztési bántalmakban már régebb idők óta szenvednek, a legsikeresebbeknek bizonyultak, miért is újból felkérem ön, postai utánvét melletti „Guschal János urnak Brümnen“ cím alatt, 28 palack malátakivonat egészségi sör és 3 zacskó malátacukorkának a megküldésére. Grottau, 1883. szeptember 9. Mély tisztelettel Dr. Fróde József, gyakorló orvos.

Főraktár: Falcione Gusztáv és Hrabovszky és Sztrilich uraknál Zomborban, továbbá minden nevezetesebb gyógyszerárban. Baján: Michits István. Szabadkán: Farkas József, Sztojkovits Döme. Ujvidéken: D. Koda, Wagner testvérek. Verbászon: Ferenczy József gyógyszerárban. Zentán: Kupkay Géza gyógyszerárban.

ÓVÁS! Csakis valódi HOFF JÁNOS-féle maláta gyártmányokat kell kőnni a cs. kir. keresk. törvényszéknél Ausztria-Magyarországban bejegyzett jeggyel (a feltaláló arcképével.)

Páris. — London. — Budapest. — Grác. — Hamburg. — Frankfurt a Majna mellet. — New-York

Üzletalkitási éve 1847.

Valamennyi HOFF JÁNOS-féle maláta készítmény 58-szor lett császárok és királyok által kitűntetve.